

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Katedra cestovního ruchu

**Netradiční formy CR – budoucnost
ekoagroturistiky ve vybrané
oblasti jižních Čech**

Bakalářská práce

Autor: Eliška Trochová

Vedoucí: Ing. Věra Nečadová

Jihlava 2011

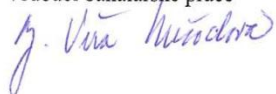
Vysoká škola polytechnická Jihlava

Tolstého 16, 586 01 Jihlava

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce:	Eliška Trochová
Studijní program:	Ekonomika a management
Obor:	Cestovní ruch
Název práce:	Netradiční formy CR - budoucnost ekoagrotistiky ve vybrané oblasti Jižních Čech
Cíl práce:	Cílem bakalářské práce je prozkoumání netradičních forem rozvoje cestovního ruchu - ekoagrotistiky - v oblasti mého bydliště a případné finanční prostředky, které by bylo možno získat k tomuto rozvoji z fondů EU.

Ing. Věra Nečadová
vedoucí bakalářské práce

RNDr. Eva Janoušková, Ph.D.
vedoucí katedry

Katedra cestovního ruchu

Abstrakt

TROCHOVÁ, Eliška: Netradiční formy CR – budoucnost ekoagroturistiky ve vybrané oblasti jižních Čech. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická v Jihlavě. Katedra cestovního ruchu. Vedoucí práce Ing. Věra Nečadová. Stupeň odborné kvalifikace: bakalář. Jihlava 2011. 67 stran.

Předmětem bakalářské práce „Netradiční formy cestovního ruchu – budoucnost ekoagroturistiky ve vybrané oblasti jižních Čech“ je představení netradičních šetrných forem cestovního ruchu, především ekoagroturistiky, a zjištění příležitostí na její uplatnění a rozvoj v jižních Čechách. Teoretická část je zaměřena na vymezení několika forem netradičního turismu, jejich spojitost s trvale udržitelným rozvojem a vliv na různé ekonomické subjekty. V praktické části je zkoumáno především povědomí lidí o ekoagroturistice a jejich zájem o tuto formu cestovního ruchu.

Klíčová slova

Netradiční formy cestovního ruchu, venkovská turistika, ekoagroturistika, ekologické zemědělství

Abstract

TROCHOVÁ Eliška: Nontraditional forms of tourism – the future of ecoagrotourism in certain area in South Bohemia. Bachelor thesis. College of Polytechnics in Jihlava. Department of Tourism. Leader of bachelor thesis: Ing. Věra Nečadová. Level of professional qualifications: bachelor. Jihlava 2011. 67 pages

The subject of bachelor thesis „Nontraditional forms of tourism – the future of ecoagrotourism in certain area in South Bohemia“ is introduce nontraditional forms of tourism especially ecoagrotourism and find out the opportunities in it's use and development in South Bohemia. The teoretical part of the thesis is based on definition of several forms of nontraditional tourism, their connection with sustainable development and influence on various economics subject. In partical part is examined awareness of ecoagrotourism among people and their interest in this form of tourism.

Key words

Nontraditional forms of tourism, rural tourism, ecoagrotourism, ecological agriculture

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat své vedoucí práce Ing. Věře Nečadové za odborné rady, kterými přispěla k vypracování této bakalářské práce, za vřelý přístup a čas, který mi věnovala.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „AZ“).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v knihovně VŠPJ a s jejím užitím k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě VŠPJ .

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje AZ, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom/a toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne

.....

Podpis

Obsah

Úvod.....	10
1 Základní formy cestovního ruchu	11
1.1 Rekreační cestovní ruch	11
1.2 Kulturně poznávací cestovní ruch	11
1.3 Náboženská turistika	11
1.4 Společensky orientovaný cestovní ruch	12
1.5 Sportovně orientovaný cestovní ruch.....	12
1.6 Specificky orientovaný cestovní ruch	12
2 Netradiční formy cestovního ruchu	13
2.1 Venkovský cestovní ruch	13
2.2 Agroturistika	13
2.3 Ekoagroturistika	14
2.4 Ekoturistika	14
2.5 Další formy venkovského turismu	15
2.5.1 Geoparky	15
2.5.2 Lesní turistika	15
2.5.3 Hippoturistika	15
2.5.4 Cykloturistika	15
2.5.5 Zážitková turistika	15
2.5.6 Zelené stezky	16
2.5.7 Moravské vinařské stezky	16
2.5.8 Zelené prázdniny	16
2.5.9 Stezky dědictví	16
3 Venkovský cestovní ruch a orientace na udržitelný rozvoj	17
3.1 Venkovská turistika a její principy udržitelnosti	17

4 Význam venkovského turismu a agroturismu	18
4.1 Význam agroturismu pro zemědělské podnikatelské subjekty	19
4.2 Význam agroturismu pro obce	19
4.3 Význam agroturismu pro regiony a stát	20
5 Ekonomické přínosy podnikání ve venkovské turistice	21
6 Rizika podnikání ve venkovském cestovním ruchu	22
6.1 Konkrétní rizika	23
6.2 Opatření minimalizující negativní vlivy	24
7 Organizace podporující venkovský cestovní ruch	25
7.1 Svaz podnikatelů ČR ve venkovské turistice a agroturistice	25
7.2 ECEAT CZ – Evropské centrum pro ekoagroturistiku	26
7.3 Národní centra šetrné turistiky	26
8 Nástroje veřejného sektoru pro podporu cestovního ruchu	27
8.1 Spolupráce v cestovním ruchu	27
8.2 Spolupráce při financování	28
8.3 Podpory z veřejných financí státu a EU týkající se venkovské turistiky	29
9 Budoucnost ekoagroturistiky v jižních Čechách	30
9.1 Cíle regionální politiky EU	32
9.2 SWOT analýza ekologického zemědělství v ČR	35
9.2 Adresář ekologických zemědělců	39
9.3 Dotazníkové šetření.....	43
10 Shrnutí praktické části	55
Závěr	60
Seznam použité literatury	61
Seznam obrázků	63
Příloha.....	64

Úvod

Cestovní ruch představuje v současné době jedno z nejprogresivnějších odvětví světové ekonomiky. Svými příjmy se řadí v mezinárodním obchodu na třetí místo za naftový a automobilový průmysl. Je významným poskytovatelem pracovních míst a ovlivňuje rozvoj i dalších odvětví. Jde o silný faktor ekonomického růstu, který umožňuje přenést kapitál, příjmy a pracovní příležitosti také do hospodářsky méně rozvinutých regionů. (Stříbrná, 2005)

V mnoha zemích představuje méně rozvinutou oblast venkov. Česká republika není v tomto případě výjimkou. V minulosti býval venkov opomíjenou záležitostí, vyznačoval se vysokou nezaměstnaností, nízkým kapitálem a nedostatečnou legislativou. Tato situace bohužel v některých regionech stále přetrvává. Se vstupem do EU se však přesunula tato problematika do popředí a vlády členských zemí EU usilují o zkvalitnění životní úrovně obyvatel na venkově a zmírnění regionálních rozdílů. Již existuje řada nástrojů, jak podporovat oživení venkova a zaostávající zemědělské výroby. Jednou z nich je provozování venkovské turistiky.

Právě téma venkovské turistiky je hlavní náplní bakalářské práce. Teoretická část je zaměřena na rozdělení a vysvětlení základních a netradičních forem cestovního ruchu, ze kterých jsou vyzdvíženy šetrné formy turismu. Hluběji se pak zabývá tím, jak souvisí venkovská turistika s trvale udržitelným rozvojem, jaký význam má pro různé ekonomické subjekty a jaká ekonomická pozitiva nebo naopak rizika přináší. V neposlední řadě jsou v teoretické části uvedeny organizace podporující venkovskou turistiku, role veřejného sféry při spolupráci se soukromým sektorem a zdroje financování, které lze k danému podnikání čerpat.

V praktické části je zkoumána budoucnost ekoagroturistiky ve vybrané oblasti jižních Čech. K výzkumu byla použita SWOT analýza zaměřena na ekologické zemědělství a dotazníkové šetření s cílem zjistit, jak vnímají lidé ekoagroturistiku a zda mají zájem účastnit se této specifické formy cestovního ruchu. Úkolem praktické části je dosáhnout výsledku, zda má ekoagroturistika ve zmíněné oblasti kladné přijetí ze strany občanů a možnost dalšího rozvoje, nebo naopak.

1 Základní formy cestovního ruchu

„Formy cestovního ruchu jsou odvozeny především od motivace účastníků na cestovním ruchu.

1.1 Rekreační cestovní ruch

Jedná se o doposud nejrozšířenější formu cestovního ruchu, která je spojena především s rekreací a regenerací fyzických i duševních sil účastníka. Tato forma se nevyznačuje pouze pasivním odpočinkem, ale důležitou součástí především psychické regenerace je i odpočinek aktivní, který se vyznačuje návštěvou přírody, kulturních událostí, památek či sportovními aktivitami. Zvláštní formou tohoto cestovního ruchu je u nás dříve tak oblíbené chalupaření a chataření, které se projevuje stavbou či pronájmem těchto objektů v okolí hlavně velkých měst v blízkosti vodních toků, lesoparků a volné přírody.

1.2 Kulturně poznávací cestovní ruch

Tato forma cestovního ruchu je další důležitou formou, která se dá vysvětlit jako cestování za poznáním něčeho nového ať už na území vlastního státu nebo v zahraničních destinacích. Jde především o navštěvování kulturních a historických památek, poznávání starobylých tradic a zvyků, návštěva kulturních akcí, vnímání okolí, které na nás působí. Jedná se o tradiční historickou formu cestovního ruchu, která se příliš nemění a vzájemně se může prolínat s jinými formami, zvláště kombinace rekreačního a kulturně poznávacího cestovního ruchu je možná a vhodná.

1.3 Náboženská turistika

Náboženská turistika, někdy též zvaná jako *turistika věřících*, je formou cestovního ruchu, kdy účastníci navštěvují individuálně nebo ve skupinách místa s náboženským významem a aktivity spjaté s náboženskými aktivitami jako jsou misijní cesty, návštěvy poutí a poutních míst. Dalším významem jsou společenské akce, konference či semináře s náboženským programem.

1.4 Společensky orientovaný cestovní ruch

Společensky orientovaný cestovní ruch je již podle názvu zaměřen na cestování za účelem společenských styků, jako je například návštěva příbuzných, přátel a nejrůznějších společenských akcí. Tento cestovní ruch patří mezi typické formy, ačkoliv jeho ekonomický přínos není logicky tak velký, jako u předchozích forem.

Do této formy cestovního bývá ještě řazena tzv. *klubový cestovní ruch*. Tato forma se vyznačuje skupinkami lidí se stejnými a podobnými zájmy (sdružených například do klubů), kteří v rámci svých zájmů spolu tráví volný čas. Tyto akce se vyznačují bohatým programem.

1.5 Sportovně orientovaný cestovní ruch

Tento typ cestovního ruchu se definuje velmi jednoduše jako cestování za účelem sportu nebo konání nějaké sportovní akce. Z toho nám vyplývá, že tuto formu můžeme dělit na dva typy: aktivní a pasivní sportovní cestovní ruch. Aktivní cestovní ruch se už podle názvu vyznačuje aktivní činností účastníků z důvodu posilování zdraví, svých dovedností, ale i například z důvodu zábavy a navozování přátelství. Mezi nejčastější aktivity pak řadíme pěší, horskou a vysokohorskou turistiku, cykloturistiku, vodní turistiku atd. Pasivní sportovní turistikou rozumíme navštěvování sportovních akcí v roli diváka. Musí se ovšem jednat o sportovní akce pořádané mimo bydliště účastníků.

1.6 Specificky orientovaný cestovní ruch

Jde o cestovní ruch, který je orientovaný specifickými motivy, jako jsou nákupy, zejména v zahraničí a politické motivy, které můžeme chápat jako diplomatické a politické cesty (srazy, shromáždění, konference, ...).“ (Malá, 2002, str. 16 – 20)

2 Netradiční formy cestovního ruchu

Intenzivní vývoj cestovního ruchu s sebou přináší stále nové trendy a formy cestovního ruchu, které spojuje ohleduplnost k přírodě a šetrnost vůči cílovým místům turistů. Lidé se chtějí navracet k tradicím a zachovávat kulturní a historické bohatství, k čemuž patří i laskavost a vstřícné jednání mezi lidmi. Jedná se o cestovní ruch, který staví do popředí přírodu, což je především venkovský cestovní ruch a ekoturistika.

2.1 Venkovský cestovní ruch

„Venkovský cestovní ruch představuje souborné označení pro druh cestovního ruchu s vícedenním pobytem a s rekreačními aktivitami na venkově. Jde např. o pěší turistiku, jízdu na kole či na koni, pozorování domácích zvířat a péče o ně, konzumace potravin vyprodukovaných na farmě. Jeho rozvoj souvisí s rozvojem venkova, budováním turistických tras a cyklostezek, s rozvojem farem a alternativního zemědělství. Zahrnuje různé formy šetrného cestovního ruchu, kam můžeme zařadit agroturistiku, ekoagroturistiku, ekoturistiku.“ (Pásková, Zelenka, 2002, 309)

2.2 Agroturistika

„Agroturistika (přesněji agroturismus) je specifickou formou venkovského cestovního ruchu, která vedle bezprostředního využívání přírody a krajiny venkova je charakteristická přímým vztahem k zemědělským pracím nebo usedlostem se zemědělskou funkcí. Je provozována podnikateli v zemědělské prvovýrobě a slouží jim jako hlavní nebo další zdroj k udržení nebo rozšíření hlavního podnikatelského programu, tj. výroby zemědělských produktů (rostlinných nebo živočišných). Je ideálním typem rodinné dovolené. Umožňuje poskytnout zájemcům pobyt a stravu na venkovských statcích a možnost účastnit se prací souvisejících se zemědělskou výrobou či chovem zvířat (především koní). Zvláštnost agroturistiky na rodinné farmě spočívá v tom, že turista se volně pohybuje v provozním prostředí zemědělského podnikatele, resp. má možnost se seznámit se vším, co tvoří zemědělskou usedlost. Jde zejména o domácí a hospodářská zvířata (kočky, psy, koně, krávy, prasata, ovce, kozy, drůbež aj.) a hospodářské objekty a movitosti (stáje, chlévy, stodoly, zemědělské stroje, nářadí apod.). V rámci agroturistiky je ubytování zpravidla poskytováno v zemědělské

usedlosti (na rodinné farmě) nebo v rekreačních objektech ve vlastnictví nebo užívání zemědělského podnikatele (chaty, sruby, chalupy, rekreační domky). Stravování v rámci agroturistiky nabízí široký prostor pro odbyt vlastních výpěstků, resp. výrobků, v podobě surovin (brambory, maso, mléko, zelenina, ovoce) nebo polotovarů. Nabídka se většinou soustřeďuje na stravu a obvyčeje spjaté s vesnicí a zemědělstvím. Jako příklady lze uvést například biopotraviny ve vazbě na organické zemědělství nebo typická venkovská strava (opět mléko, brambory, krajová jídla jako kulajda, kyselo, kuba, houbová smaženice) nebo posvícenské slavnosti a zabijačkové hody, vinobraní apod. Hosté si mohou vařit sami nebo se stravovat v místních restauracích a hostincích. Agroturistika je tedy různě chápána a také velmi často různě definována. Specifickou formu agroturistiky potom představuje ekoagroturistika.“ (Pásková, Zelenka, 2002, str. 14)

2.3 Ekoagroturistika

„Ekoagroturistika (nebo též ekoagroturismus) je turistika na ekologicky hospodařících farmách produkujících bio-produkty, které jsou umístěny ve zdravotně příznivém životním prostředí. Ekologická farma nepoužívá při výrobě rostlin a chovu zvířat žádné syntetické chemikálie, hnojiva, hormonální přípravky, umělá barviva či konzervační látky. Zvířata jsou chována přirozeným způsobem a krmena bez používání masokostních mouček apod. Produkty ekologického zemědělství podléhají přísné kontrole a splňují mezinárodní standardy a mohou používat ochrannou známku BIO. Podstatným znakem ekoagroturistiky je nejen sejetí turisty s farmářskou rodinou, ale i účast na zemědělských pracích a konzumace produktů jejich ekologického zemědělství.“ (Pásková, Zelenka, 2002, str. 72)

2.4 Ekoturistika

„Ekoturistika je nejčastěji vymezována jako cestovní ruch zaměřený na poznávání přírody a orientovaný především na poznávání přírodních rezervací, národních parků, chráněných krajinných oblastí a dalších přírodních krás tak, aby nebyly cestovním ruchem narušovány. Rozvíjí se především v krajinářsky a přírodně hodnotných oblastech s trasami pro jedno a vícedenní pochody. Podle odhadů UN WTO tvoří

pobyty v přírodě až 7% všech mezinárodních výdajů na cestovní ruch.“ (Mourek, 2002, str. 263)

2.5 Další formy venkovského turismu

2.5.1 Geoparky

Evropské geoparky představují jasně vymezené oblasti se vzácnými geologickými fenomény, které jsou esteticky působivé, mají vědeckou i vzdělávací hodnotou. Nebo též: Evropský Geopark je území s geologickým dědictvím mimořádné hodnoty a jasně definovanými hranicemi. V činnosti geoparku se uplatňují objekty geologického, archeologického, ekologického, historického či kulturního významu.

2.5.2 Lesní turistika

Účastníci toho doprovodného programu CR jsou motivováni pobytem v lesním prostředí a jeho pozorováním.

2.5.3 Hippoturistika

Projížďky na koních bývají často součástí doprovodných programů venkovské turistiky a jejích specifických produktů agroturistiky a ekoagroturistiky. V ČR již existuje, zejména v horských a podhorských oblastech, poměrně hustá síť tzv. koňských stezek.

2.5.4 Cykloturistika

Za další formu šetrného CR můžeme považovat cykloturistiku. Náplň těchto programů CR musí však respektovat podmínky udržitelného rozvoje – nepoškozovat přírodu.

2.5.5 Zážitková turistika

Motivacemi zážitkového CR je vyhledávání zážitků odlišných od všedního života a vyhledávání vzrušujících situací. Může mít mnoho podob včetně negativních.

Za pozitivní bude považovat vyhledávání a prožívání sociálních kontaktů a kontaktů s přírodou a kulturním prostředím.

2.5.6 Zelené stezky

Zelené stezky Greenways je asistenční a grantový program Nadace Partnerství. Jeho prostřednictvím nadace poskytuje pomoc a podporu organizacím a projektům přispívajícím k udržitelnému rozvoji podél stezek a přírodních koridorů.

2.5.7 Moravské vinařské stezky

Jsou dlouhodobým projektem rozvoje vinařství a turistiky na jižní Moravě a jsou přímo řízeny programem Zelené stezky Greenways. Za čtyři roky se do projektu zapojilo 220 vinařských obcí, bylo vyznačeno 1090 km cyklistických tras, vydáno deset turistických map, ve dvaceti obcích byla vybudována odpočívadla pro cyklisty.

2.5.8 Zelené prázdniny

„Zelené prázdniny“ jsou produktem CR s garantovanou „eko“ kvalitou, prověřeným na trhu již od roku 1993. Jsou cíleny na podnikatele a destinace. V současné době se rozšiřují pravidla pro „eko“ certifikaci služeb CR.

2.5.9 Stezky dědictví

„Heritage Trails – Stezky dědictví“ – aktivní a poznávací programy Další oficiálním turistickým produktem ČR jsou od roku 1994 „Stezky dědictví“. „Stezky“ jsou mezinárodně prověřeným marketingovým nástrojem na propagaci a rozvoj CR mikroregionů a krajů. (Součková, 2008)

Tyto nové formy cestovního ruchu jsou zahrnuty do tzv. udržitelného cestovního ruchu. Udržitelný cestovní ruch je mimo jiné charakterizován touhou návštěvníků splynout s přírodou i lidským prostředím.

3 Venkovský cestovní ruch a orientace na udržitelný rozvoj

Význačným rysem dnešní moderní společnosti je orientace na udržitelný rozvoj. V pojetí komise G. Brundtlandové (1987) trvale udržitelný rozvoj znamená naplňování aktuálních společenských potřeb, aniž by tím byly ohroženy potřeby budoucích generací. Udržitelný rozvoj stojí na třech pilířích: na udržitelném ekonomickém rozvoji (tj. blahobyt, konkurenceschopnost, produktivita apod.), na udržitelném sociálním rozvoji (kvalita života, vzdělanost, sociální síť, bezpečnost, autonomie, zdraví, spravedlnost apod.) a na udržitelné ochraně životního prostředí (stabilita, biodiverzita). Orientace na udržitelný rozvoj a jeho řízení se však liší u municipalit včetně přilehlých oblastí a tzv. „otevřeného prostoru“ (open space), pod nímž lze chápat venkov a jeho prostředí. Odlišnost spočívá v zaměření udržitelného rozvoje. V případě venkova se má především zabránit jeho vylidňování a umožnit tak zachování přírodního a kulturního rázu krajiny. Rozvoj venkova založený na uvedených principech udržitelnosti je v dnešní době velmi obtížný a více specifický. (Dokument OSN, 2002)

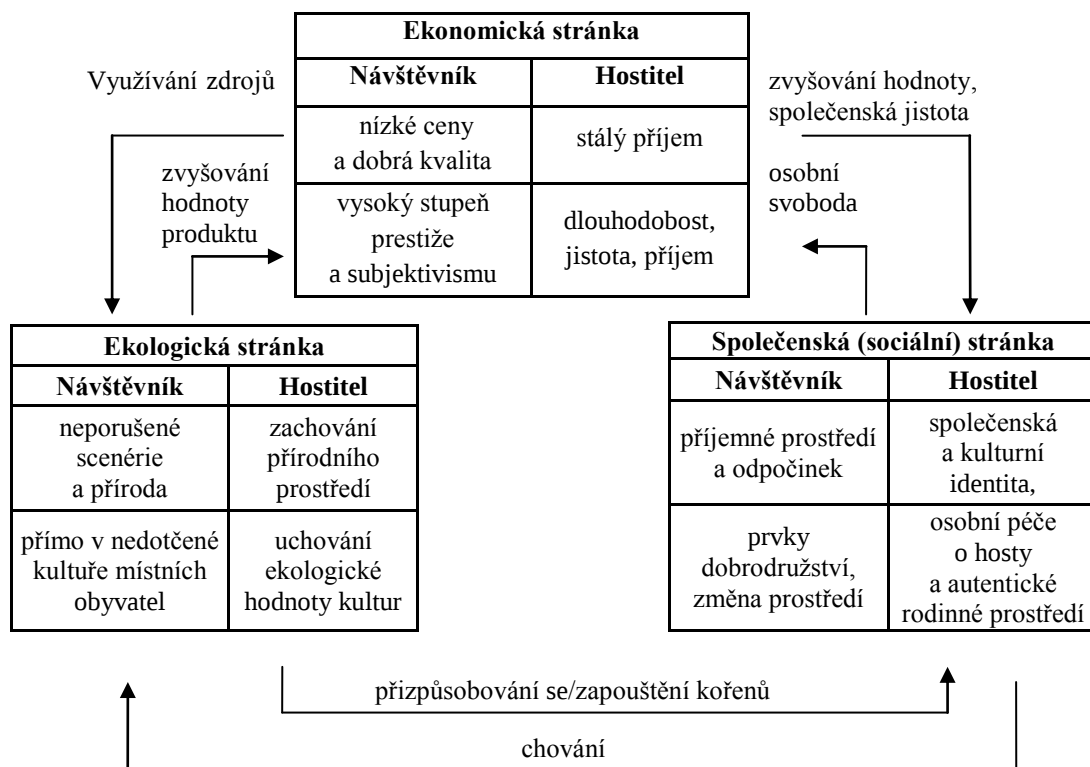
3.1 Venkovská turistika a její principy udržitelnosti

Venkovská turistika, jak prokazují i zahraniční zkušenosti, má své zázemí na vesnici mimo velká turistická centra. Jejím specifickým produktem je agroturistika, cestovní ruch bezprostředně vázaný na zemědělskou farmu. Typickými projevy venkovské turistiky jsou:

- ohleduplný vztah k přírodě a krajině, resp. Krajina je turistickou atrakcí, o kterou se pečuje a je dále zvelebována;
- decentralizované ubytování s omezenou ubytovací kapacitou, což umožňuje rozmělnit četnost turistů, a tak eliminovat negativní dopady, které s sebou nese „masová turistika“
- komorní, téměř rodinné zázemí (což je typické zejména pro agroturistiku – pobyt na rodinné farmě);
- pochopení pro individuální aktivity návštěvníků a turistů;
- zázemí v horských a podhorských oblastech, kde v symbióze se zemědělstvím představuje originální nabídku služeb cestovního ruchu, včetně poskytování čerstvých produktů hospodářství hostům;

- pronájem chat a chalup, tzv. druhého bydlení, což je specifický český fenomén, který nemá zejména v Evropě obdobu. (Stříbrná, 2005, str. 11)

Udržitelný rozvoj cestovního ruchu – příklad venkovské turistika

Zdroj: STRÍBRNÁ, Marie. *Venkovská turistika a agroturistika*.

4 Význam venkovského turismu a agroturismu

Ve světě stále více lidí dává přednost poklidné rekreaci na venkově, touží po odpočinku mimo rekreační a turistická centra. Důvodů, proč je v poslední době takový zájem o venkovský turismus, je několik. Stále více lidí se snaží uniknout z města, před stresem, vybočit z normálního chodu městské rodiny. Čím dál více touží po kontrastu města a venkova, po neopakovatelných zážitcích z přírody, po klidu a tichu venkovského prostředí. Příznivci sportu mohou prostřednictvím pěších túr, jízdy na kole nebo na koni, v zimě na běžkách poznávat nevyčerpatelné krásy venkovské přírody. I děti si mohou přijít na své. Mohou mít přímý kontakt s domácími a hospodářskými zvířaty, pomáhat s drobnými pracemi jako je například krmení a ošetřování zvířat. Neopakovatelným zážitkem může být tradiční vesnická tancovačka, zabíjačka, dožínky, posvícení a jiné místní tradice, nebo prosté posezení pod hvězdnou oblohou při opékání

buřtů u táboráku. Venkovský turismus, zejména pak agroturismus na rodinné farmě ideálně slouží k rozvoji rodinné rekreace. Významně přispívá k celkovému zlepšení vztahů mezi rodinnými příslušníky žijících v městském prostředí pod tlakem dnešního uspěchaného civilizovaného světa. (Mikula, 1995)

4.1 Význam agroturismu pro zemědělské podnikatelské subjekty

Agroturismus jako doplňková činnost k hlavní zemědělské výrobě má pro zemědělce význam především v tom, že:

- je *doplňkovým zdrojem příjmů* farmy nebo zemědělského podniku, což podporuje existenční jistotu,
- výrazně *financuje produkci* podnikatelských subjektů tím, že výhodněji mohou zpeněžit vlastní výrobky, ubytovací kapacity, dokonce i technologický proces a prostředí zemědělského objektu, pole, louky i krajinu,
- *vytváří podmínky pro hospodaření* i na méně výnosných či dokonce ohrožených zemědělských farmách a podnicích,
- provozováním agroturistiky (zejm. poskytováním ubytovacích a stravovacích služeb vyžadujících určitý stupeň vybavenosti zemědělské usedlosti) se *zvyšuje i celkový standard zemědělských domácností* atd.

4.2 Význam agroturismu pro obce

Vedle bezprostředního významu pro podnikatele má agroturismus široký dopad i na obce:

- využívá *stávající bytový fond*, nebo budovy, které přestaly sloužit svému původnímu účelu,
- *zvyšuje úroveň vybavenosti obcí* (jako základní předpoklad pro rozvoj agroturismu a venkovského cestovního ruchu),
- *zvyšuje příjmy obyvatel* obce i obecního rozpočtu,
- *vytváří finanční zdroje* pro vybavenost obcí,
- vytváří podmínky pro *vznik pracovních příležitostí*,
- oživuje a udržuje *tradiční řemeslnou výrobu* (stimuluje její rozvoj),
- oživuje a udržuje *folklórní a jiné tradice* obce,

- přispívá k využívání přírodního, kulturního a historického potenciálu obce i jejího okolí,
- udržuje a oživuje *gastronomické a jiné zvyklosti* a činí z nich předmět nabídky,
- zachovává původní ráz krajiny v okolí obce atd.

4.3 Význam agroturismu pro regiony a stát

Agroturismus má zprostředkovaný vliv na regiony i stát jako celek tím, že:

- stává se významnou *mimoprodukční formou zemědělství* a alternativou řešení některých jeho problémů,
- snižuje nezaměstnanost a vytváří *pracovní příležitosti* v zemědělství a v jiných oborech, jejichž služby účastníci agroturismu využívají,
- *stabilizuje osídlení venkova*,
- pomáhá udržovat a funkčně *obnovovat vesnické osídlení*,
- *rozptyluje cestovní ruch* do větších územních celků,
- *zvyšuje exportní aktivity* státu prostřednictvím zahraniční návštěvnosti na farmách atd.

Z uvedeného výčtu je zřejmé, že tuto formu cestovního ruchu lze považovat za výhodnou, účelnou a společensky prospěšnou aktivitu, která v případě agroturismu doplňuje zemědělskou výrobu případně další obor podnikání. Shrnutím a zobecněním lze vymezit význam venkovského turismu následovně:

- vytváří pracovní příležitosti a přispívá tak ke snižování nezaměstnanosti,
- stabilizuje venkovské obyvatelstvo a tím osídlení venkova,
- využívá potenciál venkova (přírodní, kulturní, historický atd.),
- podporuje kulturní a ekonomické změny, zejm. novou výstavbu a investiční činnost,
- přináší do obcí rozvojový kapitál, finanční zdroje pro vybavenost obcí,
- podporuje rozvoj malého a středního podnikání (stimuluje rozvoj dalších podnikatelských aktivit),
- umožňuje vznik pozitivních partnerských vztahů mezi veřejným a soukromým sektorem,
- oživuje zaostalé regiony,
- zabezpečuje trvale udržitelný rozvoj venkova atd. (Šimková, 2002, s. 30)

5 Ekonomické přínosy podnikání ve venkovské turistice

Přínosy venkovského cestovního ruchu mají poměrně široký záběr. Samozřejmě na prvním místě je hledisko ekonomické, ale nelze opomíjet i pozitivní dopady společenské a kulturní a zejména pak regionální rozměr problematiky. K dispozici jsou zatím především zahraniční zkušenosti, popsané např. ve studii OECD z roku 1994 „Tourism Strategies and Rural Development“. Z této studie, která hodnotí zhruba čtyřicetileté období rozvoje cestovního ruchu ve venkovských oblastech zemí OECD (venkov představuje cca 75% území členských zemí OECD), vyplývá, že venkovský cestovní ruch umožňuje:

- udržet pracovní místa
- vytvářet nová pracovní místa
- rozmanitost pracovních příležitostí
- souběh několika činností
- zachování služeb
- podporu zemědělských hospodářství (rodinných farem)
- podporu lesního hospodářství
- ochranu a tvorbu krajiny
- rozvoj menších obcí
- rozvoj umění a řemesel
- zajištění kulturního vyžití
- ochranu přírody
- záchranu historických staveb a území
- zlepšovat životní prostředí
- rozvoj rybářských obcí
- přirozené uplatnění žen
- průnik nových myšlenek a iniciativ do venkovské společnosti.

Pro podnikatele jsou pochopitelně nejzajímavější přínosy ekonomické v podobě příjmů z podnikání a zhodnocení vlastní nemovitosti. Ale ani ty ostatní nejsou zanedbatelné. Rozvoj obce, tvorba pracovních příležitostí zejména pro ženy, údržba potřebné infrastruktury (včetně infrastruktury cestovního ruchu), zajištění kulturního vyžití, rozvoj společenského a spolkového života, využívání kulturního a historického dědictví v doprovodných programech apod.

6 Rizika podnikání ve venkovském cestovním ruchu

Cestovní ruch se může stát obětí vlastního úspěchu, pokud se nerozvíjí udržitelným způsobem. Biologická rozmanitost, funkce ekosystémů, přírodní zdroje a neobnovitelné kulturní dědictví či dokonce fungování městských oblastí může být ohroženo nekontrolovatelným rozvojem cestovního ruchu. Hospodářská, sociální a ekologická udržitelnost jsou klíčovými faktory pro konkurenceschopnost turistických destinací a dobré životní podmínky jejich obyvatel, jakož i pro vytváření pracovních příležitostí a ochranu přírodních a kulturních atraktivit. Pro nabídku produktů venkovského cestovního ruchu toto varování platí stonásobně a to hlavně z hlediska zachování kultury krajiny, přírodního a životního prostředí a zejména kulturního a historického dědictví. Přecenění únosné kapacity dané lokality návštěvníky a turisty nezpůsobují obvykle sami podnikatelé v cestovním ruchu, ale především zastupitelstva obcí a měst, která považují přínosy z cestovního ruchu pouze za vítaný zdroj příjmů obecní nebo městské pokladny, aniž by věnovala stejně důležitou pozornost tvorbě a udržování potřebné infrastruktury cestovního ruchu.

Čeho by se měl podnikatel ve venkovském cestovním ruchu vyvarovat – kde lze spatřovat rizika? Řada problémů úzce souvisí s problematikou psychologickou a etickou. Podnikatel by měl především dobře odhadnout vlastní možnosti v uspokojování své inzerované nabídky služeb ve vztahu k cílové klientele.

Zásadně platí:

- neslibujte služby, které nebudete moci zajistit vlastními silami anebo zprostředkovaně,
- vyvarujte se nadstandardních akcí, které by vás stály mnoho sil, či zbytečného podbízení se hostům,
- plňte své závazky v dohodnuté kvalitě nabídky služeb, informujte pravdivě o kapacitě svého objektu a o infrastruktuře území (lokality), kde podnikáte (doprava vlakem nebo autobusem, stav dopravních komunikací pro automobilisty, ostatní občanská vybavenost a její dostupnost apod.).

Podaří-li se pak podnikateli občas něco výjimečného, zvyšuje to prestiž firmy a zákazníka utvrzuje o její serióznosti. Nekvalitní služby a zbytečné velikášství v nabídce služeb nepodložené skutečnou realitou, produkt znehodnocují anebo přímo zabijí.

Venkovský cestovní ruch je přímo závislý na stavu a kvalitě krajiny a okolní přírody. Infrastruktura cestovního ruchu a občanská vybavenost lokality hraje rovněž důležitou roli v nabídce produktů. Genius loci daného území v podobě udržovaných památných a historických objektů také nelze zanedbávat. Vše totiž souvisí s doprovodnými programy venkovského cestovního ruchu. Úspěšný podnikatel ve venkovském cestovním ruchu může být skvělým partnerem místních zastupitelských orgánů při řešení rozvojových aktivit daného území. Žádný starosta si obvykle nedovolí ztratit daňového poplatníka, pokud ten skýtá záruku ekonomického oživení území obce. Autorita podnikatele (pokud sám není megaloman, což většinou nebývá) může zabránit rizikům vyplývajícím z podcenění místních potřeb rozvoje cestovního ruchu, resp. trvalého rozvoje cestovního ruchu.

6.1 Konkrétní rizika

- znečištění vody plynoucí ze špatně řízeného hospodaření s kanalizačními vodami a s pevnými odpady z ubytovacích zařízení a jejich vybavenosti; mezi znečištění vody řadíme v podmínkách České republiky zejména znečištění řek vyústěním kanalizačních stok,
- znečištění vzduchu plynoucí z nadměrného využívání automobilů turisty,
- zvýšená úroveň hlukového pozadí plynoucí z hlučných turistických aktivit a také z automobilů turistů,
- automobilová doprava a chodci vytvářející dopravní zácpy u vyhledávaných zajímavostí a v místech soustředěného cestovního ruchu, neatraktivní krajina (vizuální znečištění), která má původ v mnoha faktorech: špatně naplánované projekty vybavenosti, zakrývající výhled do krajiny, architektonicky nezdařilé umístění turistických zařízení a jejich vybavenosti do krajiny, používání velkých a nevkusných reklamních poutačů apod.,
- znečištění krajiny turisty a vandalismus - ztráta historických a kulturních hodnot, grafity,

- ekologické rozvrácení přírodních oblastí a rušení života v přírodě turisty,
- poškozování architektonických a historických památek,
- změna chování divokých zvířat vlivem zvyšujícího se počtu návštěvníků a turistů,
- destrukce vegetace,
- narušování života v přírodě v hlavní turistické sezóně,
- neregulovaný lov zvěře a rybaření (je v přímém střetu s přírodními predátory a vede k nerovnováze v přírodě).

6.2 Opatření minimalizující negativní vlivy

- rozvoj vhodně navržených funkčních systémů zásobování vodou, elektrické energie, plynu, odpadového hospodářství a kanalizace pro zařízení cestovního ruchu a jejich vybavenost,
- rozvoj komunikačních a ostatních dopravních systémů s důrazem na využívání neznečišťujících druhů hromadné dopravy - např. ekobusy, které mohou být využívány v chráněných krajinných oblastech a národních parcích a na turisticky exponovaných místech,
- žádat environmentálně udržitelné využívání území a plánování sídelních míst, zónové regulace, rozvoje norem a architektonického designu v turistických oblastech,
- citlivě řídit návštěvnost v turisticky atraktivních místech, v citlivých sídlech by měl být počet návštěvníků řízen podle potřeby anebo zcela zakázán v určitých hodinách, resp. i někdy po celý rok (s ohledem na vzácnost a citlivost objektu),
- pro některá atraktivní místa a sídla, kam je omezen nebo i zakázán přístup návštěvníků, lze postavit a využít repliky pro návštěvníky,
- v přírodních oblastech zakázat návštěvníkům trhat květiny a dřeviny nebo sbírání vzácných druhů flory a fauny a kontrolovat narušení života v přírodě. Lov zvěře a rybaření by měly být povoleny za přísně stanovených a hlavně kontrolovatelných podmínek s cílem zachovat jejich rovnováhu v přírodě.

Pro potlačování negativních vlivů je důležité jednak kontrolovat přijatá opatření a jednak také vysvětlovat návštěvníkům a turistům, proč jsou tato opatření zaváděna. Jestliže bude osvěta pochopena, návštěvníci a turisté zůstanou oblasti věrni. Součástí

osvěty jsou i informace z monitoringu návštěvnosti a sankce za porušení podmínek regulace pro ty, kteří se dopustí vážných přestupků. (Dokument MMR, 2007, zdroj CzechTourism)

7 Organizace podporující venkovský cestovní ruch

Organizace zabývající se ekologicky šetrným cestovním ruchem Instituce, které se zabývají venkovským turistickým ruchem, ekoturismem a agroturismem, nefungují jen jako osamělé celky, ale sdružují se do různých svazů a organizací, jejichž cílem je využít větší vyjednávací sílu, informovat okolí a zvyšovat povědomí o ekologických způsobech turismu.

7.1 Svaz podnikatelů ČR ve venkovské turistice a agroturistice

Svaz venkovské turistiky je dobrovolné, nepolitické profesní sdružení podnikatelů ve venkovském cestovním ruchu a dalších příznivců. Svaz byl založen v roce 1997 a je členem mezinárodní organizace svazů venkovské turistiky Eurogites. Svaz chce svou činností přispět k ekonomickému, kulturnímu a společenskému oživení venkova, obnově jeho tradic, údržbě krajiny i ke stabilizaci jeho osídlení. V budoucnosti bude tvořen jednotlivými krajskými organizacemi, které převezmou jeho dosavadní organizační strukturu a upraví ji pro regionální podmínky.

Svaz podnikatelů ČR ve venkovské turistice a agroturistice:

- prosazuje a hájí zájmy svých členů, venkovských podnikatelů;
- zajišťuje zavádění do praxe a kontrolu kvalitativních standardů ubytovacích kapacit na venkově;
- pomáhá při rozvoji odborných schopností poskytovatelů služeb ve venkovském cestovním ruchu ve spolupráci s partnery (zejména ECEAT CZ, Evropským centrem pro ekoagroturistiku);
- pomáhá při propagaci ubytovacích zařízení svých členů

7.2 ECEAT CZ – Evropské centrum pro ekoagroturistiku

Jedná se o Evropské centrum pro eko agro turistiku, člen ECEAT-International, je česká, nevládní organizace sdružující odborníky specializující se na šetrný (udržitelný, odpovědný) cestovní ruch.

Posláním centra je přispět k udržitelnému rozvoji prostřednictvím zodpovědného cestovního ruchu. Přípravuje a realizuje rozvojové i inovativní projekty pro podnikatele, veřejnou správu i vládní instituce. Vytváří produkty cestovního ruchu, které vyhovují nejvyšším profesionálním požadavkům, a přitom jsou ohleduplné k prostředí, kde jsou realizovány, a to jak po stránce environmentální, tak i sociálně kulturní a ekonomické.

Cílem ECEAT CZ je:

- podporovat obnovu venkova pomocí šetrné turistiky;
- pomoci iniciovat nové podnikatelské příležitosti a pracovní místa ve venkovské turistice;
- pomoci při rozvoji odborných schopností nových poskytovatelů služeb;

7.3 Národní centra šetrné turistiky

Dlouhodobým záměrem Ministerstva životního prostředí je systematicky ovlivňovat rozvoj cestovního ruchu zejména v chráněných územích tak, aby docházelo k minimalizaci jeho negativních vlivů na místní ekosystémy, krajinný ráz i život místní komunity. Klíčové aktivity ministerstva v této oblasti spočívají v přípravě návrhu „Zásad rozvoje cestovního ruchu ekologicky šetrným způsobem“ a vývoji certifikačního systému udržitelnosti cestovního ruchu ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj. Tato centra budou zakládána především proto, aby ve všech krajích existoval subjekt integrující environmentální a socioekonomické aspekty rozvoje cestovního ruchu, a to s ohledem na specifika území daného kraje. Ústředním cílem těchto center bude pomáhat danému kraji plánovat a realizovat dlouhodobě ekonomicky přínosné a k životnímu prostředí příznivé produkty cestovního ruchu lokálního i (mikro)regionálního charakteru.

8 Nástroje veřejného sektoru pro podporu cestovního ruchu

V oblasti rozvoje cestovního ruchu využívá veřejná správa standardního aparátu rozvojových nástrojů regionální politiky. Rozvojové nástroje můžeme v obecné rovině označit jako pomůcky k výkonu, podpoře nějaké činnosti. Můžeme rozlišit jejich následující strukturu (Wokoun, Mates, 2006):

Nástroje nefinanční:

- administrativní nástroje (zejména legislativa),
- institucionální nástroje (instituce, strategické plánování, programování, řízení rozvoje),
- věcné a jiné nefinanční nástroje (poradenství, propagace).

Nástroje finanční:

- neinvestiční a investiční pobídky (dotace, granty, úvěry, záruky),
- kapitálové podílnictví,
- daňová zvýhodnění (daňové prázdny, slevy na daních),
- rozpočtová zvýhodnění (dotace).

8.1 Spolupráce v cestovním ruchu

V posledních několika letech došlo k výraznému posunu v hlavních příčinách vzniku jednotlivých forem spolupráce. Obce se v průběhu 90. let obce sdružovaly především za účelem obecného rozvoje území se zaměřením na oblasti technické infrastruktury a životního prostředí. V posledních pěti letech je nejčastějším důvodem ke spolupráci právě rozvoj cestovního ruchu daného území pomocí společné propagace mikroregionu a rozvoje venkovské turistiky. V oblasti cestovního ruchu je velmi účelná spolupráce veřejné sféry s podnikatelským sektorem, který disponuje potřebnými finančními zdroji. Ta může být realizována např. formou MAS nebo vytvořením zájmového sdružení právnických osob.

Existují různé organizační formy spolupráce a velmi rozmanitá škála okruhů, kterým se mohou věnovat. Mezi ty nejvýznamnější patří:

- marketing území,
- destinační management,
- příprava turistických produktů a balíčků,
- spolupráce s ostatními regiony,
- společné rozvojové projekty.

V rámci těchto okruhů se spolupráce zaměřuje především na následující aktivity:

- budování infrastruktury pro cyklo- a pěší turistiku,
- společná propagace území,
- vytváření jednotného informačního systému území,
- pořádání společných kulturních a sportovních akcí. (Dokument MMR, 2008)

8.2 Spolupráce při financování

Při procesu spolupráce je nutné financovat běžné náklady společné činnosti – tj. fungování dané formy spolupráce – a dále náklady společně realizovaných aktivit. Z hlediska fungování a efektivity spolupráce musí být vyjasněno finanční a materiální (naturální) zapojení každého zúčastněného subjektu.

Strategie získávání finančních zdrojů se označuje jako „fundraising“. V jeho rámci je sestaven během počátečního plánování podrobný rozpočet a kvantifikovány potřebné činnosti a zdroje. Po kvantifikaci „vnitřních“ zdrojů hlavních partnerů je třeba pro získání zbývajících potřebných prostředků využít zdroje „vnější“ – granty, dotace, dary apod.

Náklady činnosti partnerství je tedy možné hradit dvěma způsoby:

- úhrada z vlastních zdrojů členů partnerství (jednotlivců a organizací), a to z finančních příspěvků jednorázových či poskytovaných pravidelně, nebo z naturálních vkladů (např. poskytnutí schůzovní místnosti, sekretářských služeb, úhrada nákladů komunikačních, tiskových, konzultačních a jiných služeb),

- úhrada z jiných veřejných a soukromých zdrojů (ve finanční a naturální podobě) – např. dotace obce, svazku obcí, kraje, státu a jimi založených organizací, fondů a agentur, dotace soukromých sponzorů (zejména u projektů ve spolupráci veřejného a soukromého sektoru).

Vedle dvou naznačených způsobů financování je třeba uvést i finanční příjmy z vlastní činnosti dané formy spolupráce, které subjekt získává za poskytnutí služeb či z výnosů vlastního majetku. (Dokument MMR, 2008)

8.3 Podpory z veřejných financí státu a EU týkající se venkovské turistiky

Vlastníci zemědělských nebo lesních pozemků nebo rybníků s chovem ryb či vodní drůbeže nebo nájemci, kteří tyto pozemky oprávněně užívají, mají nárok na finanční náhradu ze státního rozpočtu, pokud jim v souvislosti s ochranou přírody a krajiny vznikne újma.

Finanční příspěvky jsou poskytována také vlastníkům a nájemcům pozemků, kteří zlepšují podle svých možností stav dochovaného přírodního a krajinného prostředí, případně se zdrží určité činnosti nebo provedou práce v zájmu zlepšení přírodního prostředí. Příspěvek se poskytuje na základě dohody s orgánem ochrany přírody. Lze ho poskytovat i ze Státního fondu životního prostředí.

Pokud jde o podnikatele v cestovním ruchu, mohou do roku 2013 využívat jednak podpory z Operačního programu Rozvoj venkova, který je v gesci MZe (www.mze.cz), jednak podpory z Regionálních operačních programů, které jsou v gesci NUTS 2 (webové stránky krajských úřadů). Operační program Rozvoj venkova se zaměřuje na podporu posilování rozmanitosti hospodářských činností na venkově v rámci diverzifikace a restrukturalizace zemědělství, lepšení občanského vybavení a služeb včetně nezbytné infrastruktury a ochrany životního prostředí s důrazem na zhodnocení potenciálu venkovské krajiny a zachování kulturního dědictví venkova. Pozornost se také zaměřuje na tvorbu nových pracovních příležitostí a zlepšení podmínek pro život rodin a mladých lidí na venkově, především v oblastech s nepříznivým věkovým

složením obyvatelstva s cílem zabránit dalšímu vyliďňování venkovských oblastí a rovněž na vytváření podmínek pro rozvoj venkovské turistiky a agroturistiky.

Všechny Regionální operační programy (7 programů) obsahují prioritní osy zaměřené na podporu rozvoje udržitelného CR. Pokud jde o venkov, zaměřuje se v těchto programech podpora na podnikatele v obcích nad 2 tisíce obyvatel. Operační program MZe dotuje venkovské podnikatele v obcích do 2 tisíc obyvatel.

Podpory z operačních programů jsou kombinací národních finančních prostředků (veřejné a soukromé finanční prostředky) a finančních prostředků ze Strukturálních fondů EU (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský fond regionálního rozvoje). (Dokument MMR, Stříbrná, 2008)

9 Budoucnost ekoagroturistiky v jižních Čechách

Cestovní ruch je jedno z nejvýznamnějších odvětví podílející se na tvorbě národních ekonomik a světového trhu, a proto můžeme říci, že má své místo v budoucnosti zajištěné. Cestovní ruch představuje velmi významné hospodářské odvětví, které se neustále rozvíjí a roste. Má vliv na platební saldo zemí a podílí se i na ekonomickém růstu zemí. Značně ovlivňuje i rozvoj dalších odvětví, jako je stavebnictví, doprava, obchod, kultura a další. Je významným poskytovatelem pracovních míst, zvyšuje zaměstnanost také v hospodářsky slabých regionech. Má pozitivní vliv na rozvoj malého a středního podnikání, zvyšuje úroveň vzdělání obyvatel. Z tohoto výčtu je jasné, že cestovní ruch má široký rozměr, který ať přímo nebo nepřímo ovlivňuje každého z nás a do budoucna je připraven zaujmout ještě vyšší postavení.

Jednu z těch budoucností si začneme představovat a analyzovat již teď. Tato část se bude zabývat rozvojem netradiční šetrné formy cestovního ruchu a to ekoagroturistiky. V obecném pojetí bude zjišťovat postoj státu v této problematice, stav ekologického zemědělství a ekoagroturistiky a názor veřejnosti ve vybrané oblasti na tento typ cestovního ruchu.

Praktickou část jsem rozdělila na čtyři oblasti, které chci zkoumat a pomocí nichž dospět k ucelenému závěru.

První oblast je zaměřena na stát a jeho postoj vůči ekonomicky slabším regionům. Tyto regiony se skládají především z venkovských oblastí, kde lidé trpí nezaměstnaností a nedostatkem kapitálu na rozvoj nějakých aktivit, které by zlepšily jejich životní úroveň a vyzdvihly by zdroje, které by se daly zužitkovat. K tomuto hodnocení jsem použila Koncepti státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007 – 2013.

Druhá oblast vymezuje současný stav podnikatelských subjektů zabývajících se ekologickým zemědělstvím v České republice. Pro tento výzkum jsem zvolila SWOT analýzu, která přehledně znázorní porovnání předností a nedostatků tohoto odvětví, nebo také příležitostí a možných hrozeb. Tímto způsobem se dá zjistit, co vyzdvihnout a přenést do popředí a čemu se vyvarovat nebo zlepšovat.

Ve třetí oblasti jsem vytvořila přehled fungujících ekofarem na území jižních Čech. Zde pracuji s konkrétními údaji nalezenými na stránkách Hnutí DUHA. Touto formou chci zjistit četnost farem a jejich zaměření vzhledem k ekoagroturistice.

Čtvrtá oblast zastupuje názor veřejnosti na ekoagroturistiku. Jako metodu sbírání dat jsem zvolila dotazníkové šetření. Soustředím se zde na respondenty žijící v okolí Vodňan a zjišťuji, jaké mají povědomí o ekoagroturistice a zda by se takové formy cestovního ruchu chtěli někdy účastnit.

9.1 Cíle regionální politiky EU

Regionální politika EU má v plánovacím období 2007 - 2013 tyto cíle:

- Konvergence: podpora růstu a tvorby pracovních míst v nejméně rozvinutých členských zemích a oblastech;
- Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost: regionálních programů pro regiony a orgány regionální správy podporující ekonomické změny v průmyslových, městských a venkovských oblastech;
- Evropská územní spolupráce: podpora harmonického a vyváženého rozvoje na území Unie;
- Cíl Konvergence je možný použít jen u regionů s HDP nižším než 75% průměru EU.

Podpora je možná z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) a Evropského sociálního fondu (ESF).

Z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) je podpora zaměřena na:

- modernizace a diverzifikace ekonomické struktury členských států a regionů
- rozšíření a zlepšení základní infrastruktury; ochrana životního prostředí

Z Evropského sociálního fondu (ESF) je podpora určena na:

- zlepšení kvality a schopnosti institucí trhu práce, vzdělávacích systémů a sociálních a ošetrovatelských služeb;
- zvýšení investic do lidského kapitálu
- adaptace veřejné správy, posílení administrativní kapacity národních a regionálních správ.

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost je určen pro regiony, které nespadají pod Cíl "Konvergence" tj. s HDP je nad 75% průměru EU Oblasti intervence jsou:

- inovace a ekonomika založená na znalostech
- životní prostředí a předcházení rizikům
- dostupnost a služby základního ekonomického významu (komunikační sítě) tj. posilování prvků Lisabonské a Göteborgské strategie

K jednotlivým cílům regionální politiky Evropské unie jsou určeny operační programy. Tyto programy přesně vymezují za jakých podmínek je možno získat finanční prostředky.

Pro cíl 1 Konvergence jsou určeny tyto operační programy:

- OP Životní prostředí
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- OP Výzkum a vývoj pro inovace
- OP Podnikání a inovace
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- OP Doprava
- Integrovaný operační program
- Regionální operační programy

Pro cíl 2 Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost existují programy určené pro Prahu:

- OP Praha Konkurenceschopnost
- OP Praha Adaptabilita

Pro cíl 3 Evropská územní spolupráce jsou operační programy:

- OP Mezuregionální spolupráce
- OP Nadnárodní spolupráce
- OP Přeshraniční spolupráce

Z hlediska cestovního ruchu jsou nejdůležitější programy:

- OP životní prostředí
- OP vzdělávání pro konkurenceschopnost
- OP podnikání a inovace
- Integrovaný operační program
- Regionální operační programy

Program rozvoje venkova

Problematika rozvoje venkova byla na období 2007 - 2013 vyčleněna z politiky soudržnosti a byla zařazena pod společnou zemědělskou politiku. Z tohoto důvodu není tato problematika řešena ve výše uváděných operačních programech a je řešena samostatně v Programu rozvoje venkova. Tento program vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova České republiky na léta 2007 – 2013. Národní strategický plán rozvoje venkova ČR (NSPRV) zajišťuje vazby mezi obecnými cíli rozvoje evropského venkova, vyjádřené nařízením Rady (ES) č. 1698/2005 a cíli rozvoje venkova ČR, odpovídajícími „evropským strategickým směrům“, třem strategickým rozvojovým osám, kterými jsou konkurenceschopnost, ochrana přírody, životního prostředí a krajiny, rozvoj a diverzifikace venkovského života.

Program rozvoje venkova obsahuje podpory pro čtyři prioritní osy:

- I. Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví
- II. Zlepšování životního prostředí a krajiny
- III. Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova
- IV. Leader.

Z hlediska cestovního ruchu jsou nejvýznamnější osy III. a IV., přičemž osa IV. LEADER je specifická a je možné ji použít pro žadatele z oblasti cestovního ruchu jen prostřednictvím místní akční skupiny.

Osa III zahrnuje:

- III.1.1. Diverzifikace činností nezemědělské povahy
- III.1.2. Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje
- III.1.3. Podpora cestovního ruchu
- III.2.1. Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby
- III.2.2. Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova
- III.3.1. Vzdělávání a informace

V Programu rozvoje venkova jsou v některých opatřeních zvýhodňováni žadatelé v chráněných územích. Existuje například nařízení vlády o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zachování hospodářského souboru lesního porostu v rámci opatření Natura 2000 v lesích pro implementaci podopatření (titulu) II.2.2.1. na základě

tohoto nařízení je možno získat dotační prostředky z Programu rozvoje venkova. Program rozvoje venkova spadá svojí gescí pod ministerstvo zemědělství (www.mze.cz) a řídicím orgánem je Státní zemědělský a intervenční fond (www.szif.cz). (Součková, 2008)

Na koncepci státní politiky vidíme, že myšlenka podpory rozvoje venkova se dostala v tomto období na přední místo. Obecně se koncepce zabývá podporou nejméně rozvinutých členských zemí, regionální konkurenceschopností a zaměstnaností a chce dosáhnout vyváženého rozvoje území Unie. Blíže vnímá podporu venkova program rozvoje venkova, který vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova České republiky. Program má za cíl zlepšit konkurenceschopnost zemědělství a lesnictví, životní prostředí a krajinu, zvýšit kvalitu života ve venkovských oblastech a diverzifikovat hospodářství venkova.

9.2 SWOT analýza ekologického zemědělství v ČR

Silné stránky

Silné stránky reprezentují „vnitřní“ faktory sektoru ekologického zemědělství, na nichž je možné stavět při podpoře rozvoje EZ.

- Mnozí zástupci organizací, které se problematikou EZ systematicky zabývají, jsou angažovaní a jsou natolik zodpovědní, že na nich lze stavět realizaci vytvořených strategií (s velkým potenciálem pro zlepšení).
- Technické zázemí těchto zástupců je vyhovující.
- Ekologické zemědělství má fungující systém kontroly (KEZ o.p.s.) akreditovaný na národní i mezinárodní úrovni, který zahrnuje také mechanismy zpětné vazby (řešení sporných případů atd.).
- V ČR je stabilní skupina zpracovatelů suchých produktů (stále je zde potenciál pro rozšíření kapacit a počtu zpracovatelů).
- Existují pravidla pro dodržování principů pohody zvířat.
- Jsou zavedeny podpory ekologického zemědělství jako platby na plochu.

- Je ustanoven právní rámec ekologického zemědělství (zákon o ekologickém zemědělství), jehož znění (i navazujících předpisů) je nezbytné průběžně aktualizovat.

Slabé stránky

Slabé stránky reprezentují „vnitřní“ faktory sektoru ekologického zemědělství, z nichž je nezbytné vytvořit silné stránky pro podporu rozvoje EZ.

- Nedostatečný stupeň koordinace a společného postupu při prosazování většiny klíčových faktorů v rozvoji EZ v okruhu hlavních aktérů (nízká komunikace, nízký stupeň organizovanosti, nevládní aktéři nejsou v mnoha případech dostatečným partnerem pro MZe, tým na MZe zabývající se problematikou EZ je malý atd.). Spolupráce důležitých aktérů nedosáhla úrovně, která by jim umožňovala spojit své zkušenosti (a získat nové) jako předpoklad účinné pomoci, rady a asistence zemědělcům, zpracovatelům a prodejcům stejně jako nacházet finanční zdroje (sponzory, projekty výzkumu a vývoje atd.) a financovat podpůrné aktivity pro lepší fungování EZ.
- V postojích producentů, zpracovatelů, členů odbytových organizací, prodejců a ostatních aktérů je značný prostor pro zlepšování postojů a názorů, odpovídajících principům ekologického zemědělství (spolehlivost, přesvědčení, příklad ostatním atd.), které usnadní tvorbu odbytových vazeb, družstev atd.
- Propagace a reklama: logo „BIO – produkt ekologického zemědělství“ není veřejnosti dostatečně známé. Šíření odpovídajícího životního stylu, obaly, vzhled a úroveň samotných obchodů a produktů ne vždy napomáhají propagaci. Veřejnosti nejsou dostatečně známy výhody EZ; je nedostatečná osvěta dokonce i uvnitř EZ; nedostatečná je i spolupráce s resortem zdravotnictví; není dostatečně chápáno pojetí kvality v EZ atd.
- Výzkum, vzdělávání a poradenství jsou v ČR v současné době ve svých počátcích, a proto je nedostatečná znalost situace a především příčin některých jevů. Např. je nedostatečná znalost rozsahu/potenciálu trhu jednotlivých komodit, není dostatek odborných lektorů, není vytvořena síť vzorových/výzkumných farem, je nedostatečný systém vzdělávání zemědělců a kontrolorů, je nezbytné zdokonalit metodiky pro pěstování rostlin a chov zvířat, neexistují metodiky např. v oblasti výživy a krmení zvířat v EZ a v oblasti alternativní léčby zvířat, nejsou odzkoušené

vhodné odrůdy a plemena, jejich regionální vhodnost atd. Výše uvedené faktory jsou také příčinou nedostatečného působení na mládež jako budoucího spotřebitele.

- Zpracování a odbyt čeká značný rozvoj a v případě některých komodit (maso, mléko atd.) jsou teprve na začátku svého vývoje. Produkce je roztržštěná a tento fakt není vyvážen odbytovými organizacemi (nízký stupeň organizace trhu), nové zpracovatelské organizace nejsou stabilní, nejsou dostupné výsledky průzkumu trhu a není dostatečně propracován a zvládnut marketing. Vývoj nových výrobků se vyskytuje jen zřídka, stejně jako alternativních způsobů prodeje (např. „ze dvora“). Pro zpracování některých produktů přímo na farmě existují objektivní překážky (podmínky pro porážení a bourání zvířat na farmě atd.).
- Vztah k životnímu prostředí není dostatečně vyzdvižen v komunikaci se spotřebiteli a dostatečně posilován při školení zemědělců. Ekologické zemědělství má možnost zvýšit svůj kladný vliv na životní prostředí a živou přírodu.
- Důvěra spotřebitele v ekologické produkty a celý systém EZ není cíleně budována, a proto může být lehce otřesena v případě ojedinělých selhání systému. Je velký prostor pro zvyšování jakosti surovin v EZ, cílenější zveřejňování výsledků kontroly a pro zpřísnění postihů při úmyslném porušení pravidel (zde je nezbytná lepší spolupráce při monitoringu hygienické jakosti produktů EZ).
- Ekonomická životaschopnost a schopnost zemědělců podnikat jsou pro EZ, jako rostoucí odvětví zemědělství, klíčové. Řada farem nedostatečně zvládá přípravu podnikatelských záměrů, farmáři nejsou schopni zajistit financování projektů a účinně se tak ucházet o podpory ze strukturálních fondů i ze státního rozpočtu. Zjednodušeně řečeno, o řadě farmářů nelze říci, že jsou příkladnými podnikateli.
- Podpora politických nástrojů byla ve střednědobé minulosti nestabilní a není dosud cíleně zaměřena na některá slabá místa rozvoje EZ.
- Zásady zajišťování pohody zvířat nejsou v některých případech dodržovány v míře, jakou bychom očekávali v systému EZ, což negativně ovlivňuje veřejné mínění a je nepříznivé pro celkovou image EZ.
- Spolupráci s mnohými důležitými organizacemi a státní správou na celostátní i regionální úrovni je nezbytné zlepšit (krajské úřady a místní správa, výzkumné ústavy, univerzity).

Příležitosti

Příležitosti reprezentují „vnější“ faktory sektoru ekologického zemědělství, jichž je potřebné využít pro podporu rozvoje EZ.

- Aplikace zahraničních zkušeností.
- Obhajoba Akčního plánu před Evropskou komisí.
- Důvěra spotřebitele a rostoucí vnímání hodnot ekologických produktů spotřebiteli v ČR a zemích EU (vývoj spotřebního koše).
- Spolupráce s médii.
- Regionální speciality (místní/regionální tradiční znalosti nebo inovace, tvorba nových produktů, krajové odrůdy rostlin a místní plemena hospodářských zvířat).
- Stabilita politiky (ČR i EU).
- Podpora veřejnosti.
- Nové možnosti v získání finančních podpor EZ.
- Využití konvenčních struktur, zejména již vybudovaného trhu a obchodní sítě.
- Vstup do EU – otevřený trh, využití nových podpůrných programů.
- Zavedení BIO komodit, vybudování BIO obchodů.

Hrozby (rizika)

Hrozby reprezentují „vnější“ faktory, které ohrožují rozvoj sektoru ekologického zemědělství a jimž je potřebné čelit.

- Nízká dostupnost úvěrů na běžném finančním trhu.
- Nedořešené vlastnické vztahy k půdě.
- Nízká koupěschopnost obyvatelstva.
- WTO (odstranění podpor, změny politiky atd.).
- Nízká stabilita ekonomického prostředí, nestabilita trhu.
- Klamavé označení produktů EZ.
- Přetrvávající resortismus.
- Negativní přírodní a klimatické jevy.
- Stále nízké ekologické vědomí populace. (Dokument Mze, 2004)

SWOT analýza vykazuje, že takovými silnými stránkami ekologického zemědělství je angažovanost a velká zodpovědnost zástupců organizací ekologického zemědělství, dobré technické zázemí, fungující kontroly, které dbají na dodržování daných principů a postupů, dobré přírodní podmínky zajišťující rozvoj podnikání a tradice a dobré zkušenosti českého národa v zemědělství. Slabé stránky, které je nutno odstranit jsou malá koordinace a spolupráce důležitých aktérů, nedostatečná propagace produktů ekologického zemědělství, nízký stupeň výzkumu a vzdělávání, špatná organizace trhu, nedostatečná úcta k životnímu prostředí. Příležitostí se stává aplikace zahraničních zkušeností, regionální speciality, rostoucí zájem lidí o kvalitní výrobky.

9.2 Adresář ekologických zemědělců

ČESKÉ BUDĚJOVICE

AGRO Šumava, s. r. o.

Horní Planá

Chov skotu. Po domluvě možný odkup skotu.

MANI, spol. s r. o. – Farma Drochov

České Budějovice

Chov masného skotu. Možný odkup, po domluvě prohlídka ekofarmy.

Miroslav Brůha

Český Krumlov – Větrní

Chov zástavového skotu (v budoucnu i výkrmového skotu). Možnost odkupu zástavového skotu a po domluvě prohlídka ekofarmy.

František Maurer

Vyšší Brod

Chov masného skotu, koz a ovcí s možností odkupu živéhokusu. Nabídka ubytování.

Petr a Gabriela Dostálkovi

Trhové Sviny

Pěstování zeleniny. Sezonní prodej zeleniny (od června do vyprodání zásob)

Jiří Marek

Čížkrajice

Chov masného skotu s možností odkupu. Pořádání letních studentských brigád: prosekávání mokřadů v rezervacích.

Rodinná farma Janova Ves

Kaplice

Chov masného skotu a ovcí. Po domluvě možnost prohlídky ekofarmy v sezoně. Sezonní občerstvení a stanování.

ČESKÝ KRUMLOV

AGRO-MAMBAK, s. r. o.

Horní Dvořiště

Chov mléčného skotu, masného skotu, pěstováním obilovin (ozimé žito, oves, jarní směska).

Bemargo, a. s.

Malonty

Chov mléčného a masného skotu, pěstování obilovin a luskovin.

Farma Borová

Český Krumlov

Chov masného skotu a koní. Ubytování v country stylu, pořádání zábavných setkání s koňmi pro veřejnost, vyjížďky na koních, možnost ustájení vlastních koní.

Stanislav Pavelec

Vyšší Brod

Chov masného skotu, možnost odkupu.

JINDŘICHŮV HRADEC

Václav Drábek

Kardašova Řečice

Ekologický chov koz a ovcí, konvenční chov prasat. Farma se nachází poblíž cyklostezky, možnost návštěvy farmy.

Andrej Helfert

Majdalena

Chov skotu a koní. Po domluvě možnost odkupu živého skotu a prohlídky farmy.

Hana Langová

Slavonice

Chov koz a koní, prodej kozích sýrů, tvarohu a mléka. Možnost noclehu v prostorách bývalého lihovaru s vlastním spacákem, přespání na čerstvém seně nebo ve stanech, možnost zázemí (vaření, koupání), jízda na koni.

Jan Houška H-Farma

Stráž nad Nežárkou

Chov masného skotu a ovcí. Ubytování v přípravě.

Chov koní Václav Smolík

Třeboň

Na ekofarmě se prolínají tři druhy podnikání: ekologické zemědělství, ubytování a restaurace. Produkty: seno, senáž, ovce, skot. Prodej ze dvora. Možnost ubytování v penzionu s osmi

čtyřlůžkovými pokoji s vlastním sociálním zařízením. V restauraci můžete ochutnat steak z biomasa.

Farma Moudrý

Dačice

Chov ovcí (na maso), chov koz (na mléko i maso). Prodej jehňat. Uvítají sezonní brigádníky na výpomoc při sušení sena.

PRACHATICE

Bio-rodina, s. r. o.

Vlachovo Březí

Pěstování zeleniny. Agroturistika i víkendové kurzy, nabídka ubytování s možností využívat bioprodukty přímo z farmy. Prodej ze dvora: zelenina (saláty, brambory, mrkev, fazolky aj.), domácí marmelády a džemy, živé ovce a zpracovaná ovčí vlna.

FARIM, s. r. o.

Stachy

Rodinná ekologická farma se zaměřením na extenzivní chov masného skotu. Nárazově prodej masa.

Eduard Kraml

Stachy

Chov masného skotu, pěstování brambor. Sezonní prodej brambor (září – říjen v malém množství i během zimy)

a telecího masa (říjen – únor). Možnost ubytování na farmě.

František Krejsa

Čkyně

Chov masného skotu a ovcí, možný odkup.

Ekofarma Branišov

Stachy

Chov masného skotu. Vlastní porážkové místo, prodej masa na farmě. Poradenská činnost v oblasti hospodaření v podmínkách chráněného území a ochrany přírody, chov masných plemen skotu.

Jan Novák

Vimperk

Chov šlechtitelského plemene Šumavské ovce, masný skot. Ubytovací služby a agroturistika, provoz lyžařského vleku. Doplnkový prodej vlněných výrobků.

Ekofarma Borová Lada

Borová Lada

Chov masného skotu, mléčného skotu a koní. Porážku jatečních býků zajistí ve Vimperské masně.

Biofarma Slunečná

Volary Želnavá

Chov koz, ovcí, skotu, drůbeže (husy a slepice), pěstování zeleniny, výroba mléčných produktů, vlastní porážkové místo, prodej masa. Produkty farmy jsou zařazeny do programu „Originální produkt Šumava“. Celoroční prodej hovězího, kuzelečího a jehněčího masa, sýrů, mléka, jogurtů, smetany, másla, odběr v prodejně nebo po dohodě. Penzion nabízí apartmány s vysokým standardem ubytování.

David Vostrovský

Prachatice

Rodinná farma na konci přechodného období. Chov huculských koní, koz, krav a ovcí na mléko, pěstování ovoce a zeleniny (košťálová, kořenová, staré druhy jako ovesný kořen, podzemní mandle), obilovin (žito, staré odrůdy pšenice – špalda, jednozrnka, dvouzrnka, rubiota). K produktům patří máslo, ghee (přepuštěné máslo podle indické receptury, obdoba šumavského šmalcu), jogurty, sýry, milešický špalek (směs semen a sušeného ovoce spojené obilným sladidlem), konopné máslo, plánují výrobu kváskového pečiva v jílových pecích.

ZEFA Nová Pec, s. r. o.

Prachatice

Farma chová masný skot a dojnice, produkuje mléko. Možný odkup mléka a skotu.

STRAKONICE

Jan Janoušek

Volyně

Chov masného skotu, výkrm býků, pěstování obilí (oves, pšenice, ječmen) a brambor. Rostlinná produkce k prodeji. V létě je možná po domluvě prohlídka ekofarmy.

Jiří Kouba

Vodňanské Svobodné Hory – Vodňany

Chov masného skotu, v malém množství drůbež (kachny, slepice) a brambory. Možnost odkupu živého skotu, prohlídka ekofarmy (jaro – podzim) či pomoc.

Farma KOFA

Bavorov

Chov koz a koní, výroba sýrů. Prodej koziho mléka a sýrů, malá prodejna vlastních sýrů a dalších biopotravin. Ubytování v kempu (sociální zařízení a kuchyňka), jízda na koni, rybaření.

Šumava, a. s.

TÁBOR

Volyně

*Chov masného skotu a pěstování obilí:
špalda, žito, oves, pohanka, svazenka,
obilí je možno odkoupit, po domluvě též
možná prohlídka ekofarmy.*

EWE CZ, s. r. o. – FARMA MLÝNEC

Jistebnice

*Chov masného skotu a pastevních
prasat, ekologické zahradnictví
pěstování brambor, zeleniny, jahod,
bylinek.*

(Hnutí duha - Adresář ekologických zemědělců)

V České republice existuje zhruba sto ekofarem provozujících zároveň agroturistiku. Vyplývá to z evidence Svazu ekologických zemědělců PRO – BIO. Z uvedeného počtu je 60 ekofarek členy svazu, 40 podniků stojí mimo toto uskupení sdružující tuzemské biozemědělce. Nejpočetnější nabídka ekoagroturistiky je podle evidence Svazu v Moravskoslezském kraji (14 farek), Jihočeském kraji (13), Olomouckém (12) a Královéhradeckém kraji (11).

Tento výčet obsahuje celkem 33 ekofarek působících v jižních Čechách, z toho pouze deset z nich poskytuje ubytování, zbytek nabízí jen prohlídku farmy. Pouze 2 působí přímo v oblasti Vodňanska. Nejvíce ekofarek se zabývá chovem dobytka.

9.3 Dotazníkové šetření

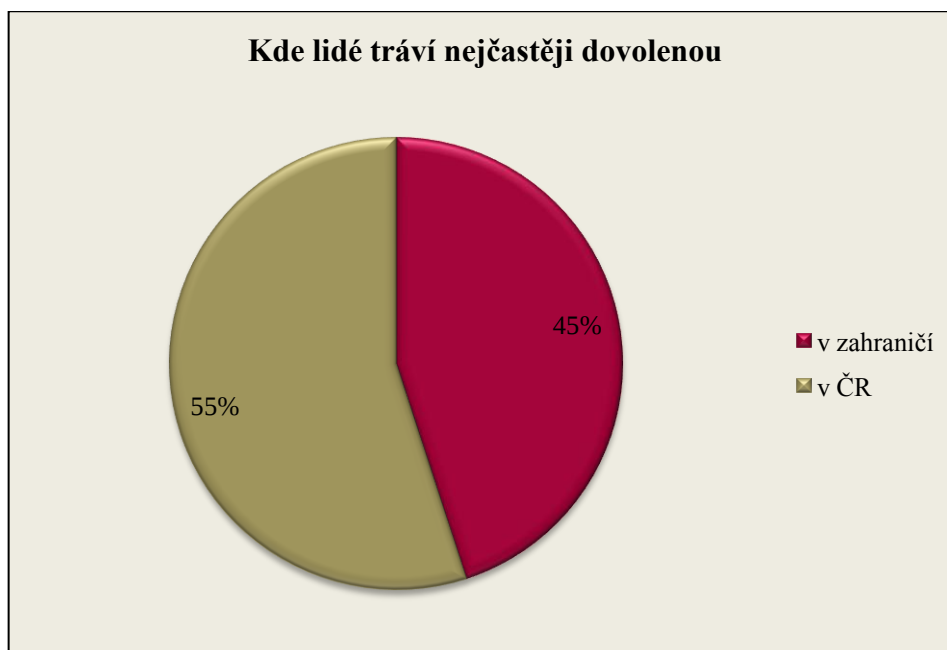
Pro tento výzkum jsem vytvořila dotazník, který je přiložen k nahlédnutí v přílohách. Dotazník obsahuje deset otázek, které jsou zaměřeny na to, kde lidé tráví nejčastěji dovolenou, co si představují pod pojmem ekoagroturistika, zda se někdy takové formy cestovního ruchu účastnili, zda by se někdy takové formy cestovního ruchu chtěli účastnit, co by je na ekoagroturistice nejvíce lákalo a zda si myslí, že by se ekoagroturistika mohla v dané oblasti dále rozvíjet. Vzhledem k předcházející SWOT analýze a přehledu ekologických zemědělců na území jižních Čech jsem použila kratší verzi dotazníku, která má specifikovat oblast a zjistit především zájem obyvatel o danou formu cestovního ruchu.

Šetření jsem prováděla pouze přímou formou dotazování, jelikož jsem potřebovala oslovit pouze obyvatele žijící v okolí Vodňan. Získala jsem celkem 120 vyplněných dotazníků, ze kterých jsem vyhodnotila a graficky znázornila dosažené výsledky.

Při dotazování jsem se v dotazníku střetla s chybou. Třetí otázka „Co si představíte pod pojmem ekoagroturistika?“ měla uvedeny v možnostech odpovědí definice třech různých forem cestovního ruchu (ekoturistika, incentivní cr, ekoagroturistika) a odpověď „nevím, nikdy jsem tento pojem neslyšel/a“. Poté následovaly otázky zaměřené pouze na ekoagroturistiku. Z toho vyplývá, že lidé, kteří odpověděli, že se s tímto pojmem nikdy nesetkali, mohli ve zbytku dotazníku uvádět zkreslené informace. Tento problém jsem vyřešila tím, že jsem prováděla šetření pouze přímou formou dotazování. S každým jedincem jsem dotazník osobně vyplňovala, takže pokud někdo nevěděl, co znamená ekoagroturistika, seznámila jsem ho s daným tématem, aby si dotyčný mohl udělat představu o této formě cestovního ruchu a dále odpovídat na konkrétní otázky.

Otázka: *Kde nejčastěji trávíte dovolenou?*

V úvodu jsem chtěla zjistit, kolik procent dotazovaných tráví dovolenou v České republice, což by znamenalo, že by mohli být nebo se stát potenciálními účastníky ekoagroturistiky.

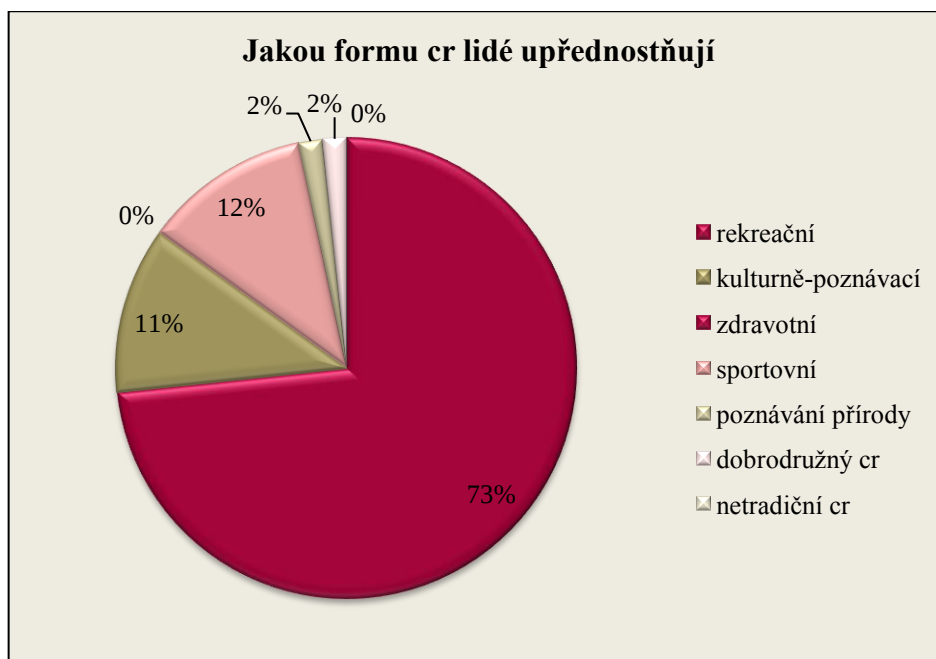

Obrázek 1 Kde lidé tráví nejčastěji dovolenou (vlastní zdroj)

V grafu vidíme, že větší procento lidí tráví dovolenou častěji v Čechách než v zahraničí, což představuje pozitivní skutečnost pro můj výzkum.

Otázka: *Jakou formu cestovního ruchu upřednostňuje při výběru své dovolené?*

Touto otázkou jsem chtěla odhalit, zda se lidé při své dovolené věnují nějaké činnosti, nebo se zcela oddávají relaxaci, a to z důvodu, že pobyt na ekofarmě nabízí lidem rozmanitou škálu činností a zábavy, kterými tam lze trávit volný čas.

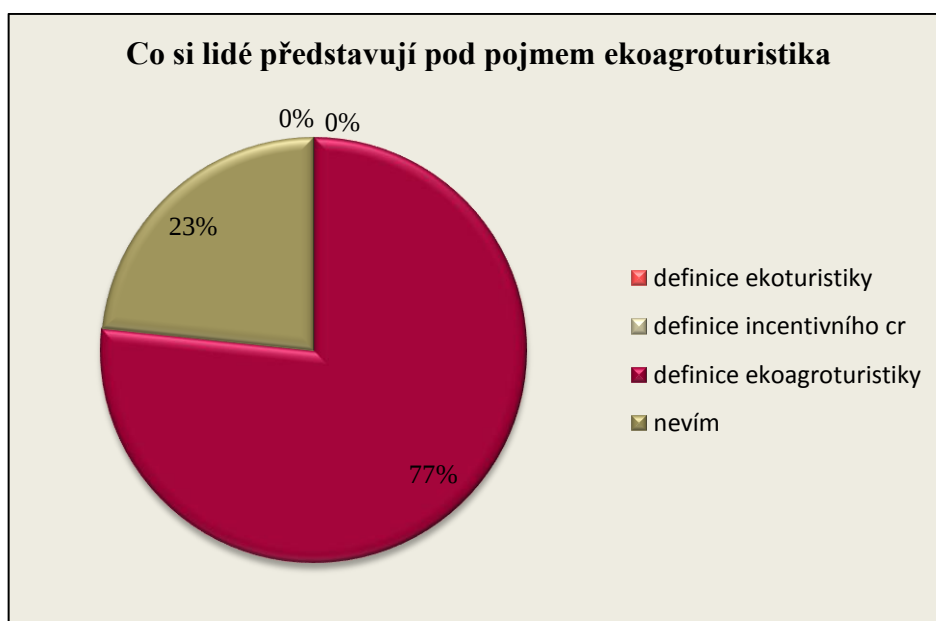

Obrázek 2 *Jakou formu cestovního ruchu lidé upřednostňují (vlastní zdroj)*

Zde nám graf ukazuje, že lidé dávají nejvíce přednost rekreační formě cestovního ruchu. 12% lidí, převážně mužů, pak tráví dovolenou sportovně a 11% lidí, především žen, tráví dovolenou na kulturně-poznávacích zájezdech.

Otázka: *Co si představujete pod pojmem ekoagroturistika?*

Jako odpovědi pro tuto otázku jsem uvedla definice tří různých forem cestovního ruchu a odpověď „nevím, nikdy jsem tento pojem neslyšel/a“. Zajímalo mě, co si lidé, kteří se nesetkávají běžně s takovými pojmy, představí pod názvem ekoagroturistika. Účelně jsem uvedla definici ekoturistiky, která je některými rysy podobná ekoagroturistice, definici incentivního cestovního ruchu, který je zcela odlišný a definici ekoagroturistiky.

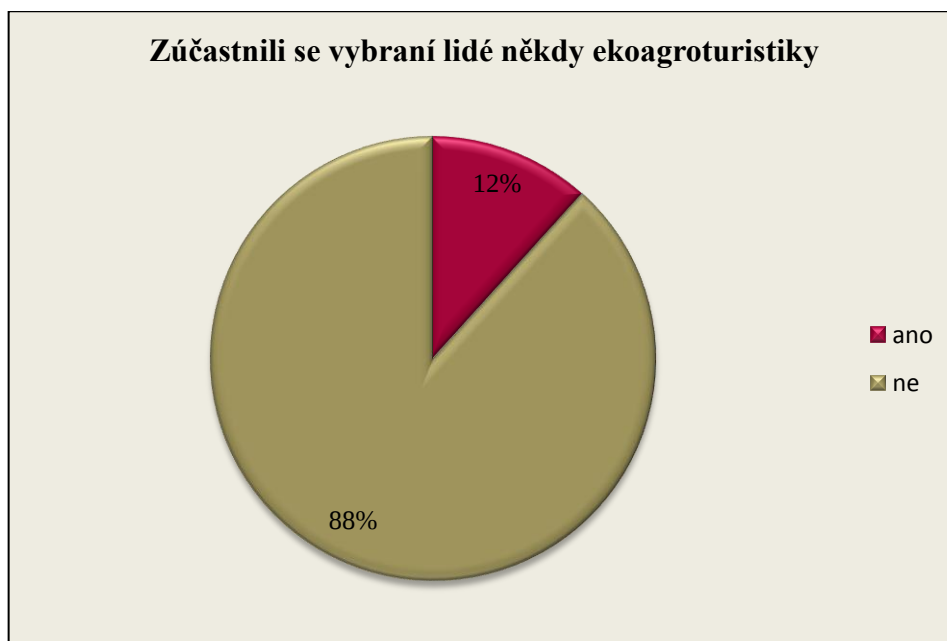

Obrázek 3 Co si lidé představují pod pojmem (vlastní zdroj)

Někteří lidé nejprve váhali mezi definicí ekoturistiky a ekoagroturistiky, ale pojem alternativní zemědělství je vždy přivedl ke správné odpovědi. Jak můžeme vidět v grafu, až 77% lidí má jisté povědomí o ekaogroturistice. Lidé, kteří si nebyli opravdu jistí, zvolili raději odpověď nevím, což činilo 23% dotazovaných.

Otázka: *Zúčastnil/a jste se někdy takové formy cestovního ruchu jako je ekoagroturistika?*

Nyní přecházím k otázkám vázaným pouze na ekoagroturistiku. Zjišťuji, jaké mají lidé s touto formou cestovního ruchu zkušenosti.

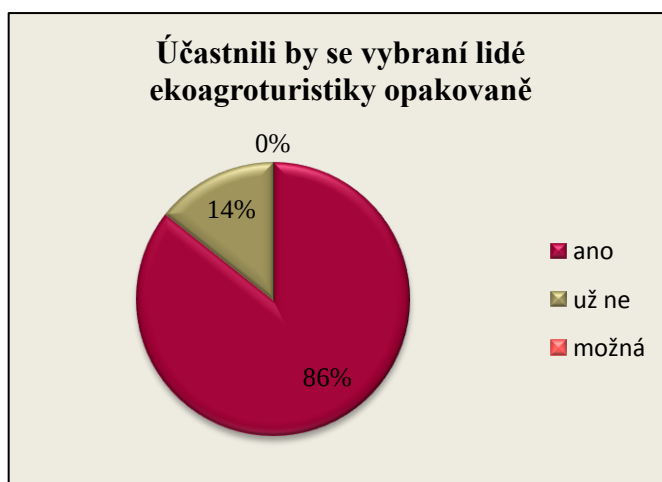
Obrázek 4 Zúčastnili se vybraní lidé někdy (vlastní zdroj)

Z grafu lze vyčíst, že 88% dotazovaných nikdy nestrávili dovolenou pobytem na farmě zaměřené na ekoagroturistiku. Pouze 12% dotazovaných uvedlo, že mají s ekoagroturistikou zkušenost.

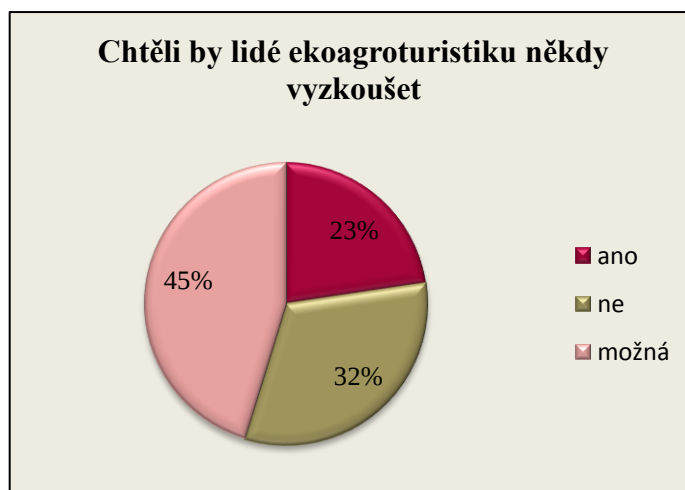
Otázka: Zúčastnil/a byste se znovu takové formy cestovního ruchu?

Chtěl/a byste se někdy takové formy cestovního ruchu zúčastnit?

Nyní se dotazovaní rozdělili svými odpověďmi z předchozí otázky na dvě skupiny, a to na ty, kteří již na farmě pobývali a ty, kteří nikdy takový druh dovolené nevyzkoušeli. Proto jsem zde uvedla dvě otázky, které zjišťují, zda by takovou dovolenou podstoupili opětovně, nebo zda by takovou dovolenou vůbec někdy chtěli absolvovat.

Obrázek 5a Účastnili by se vybraní lidé ekoagroturistiky (vlastní zdroj)

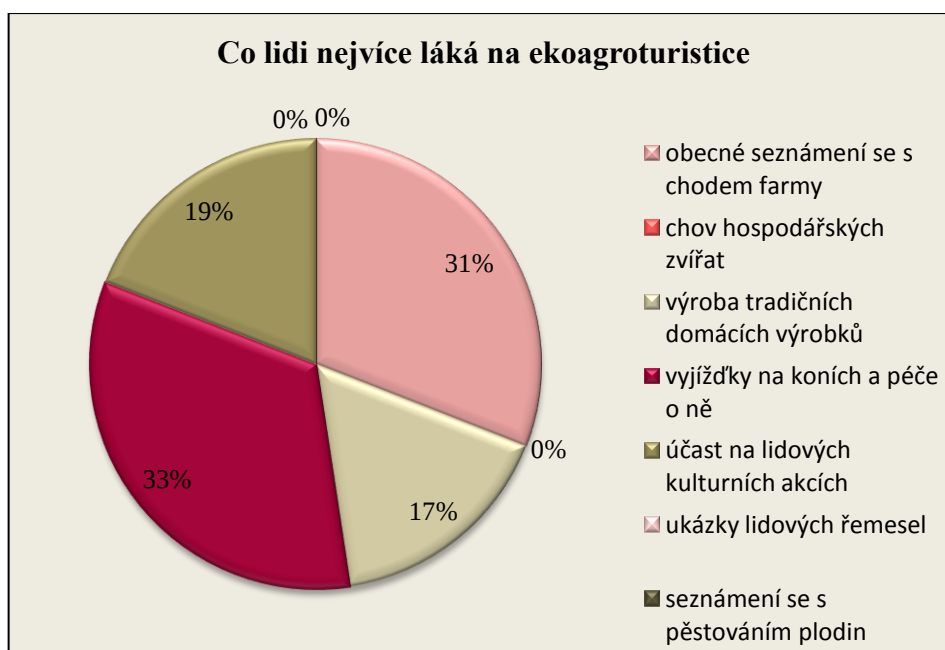
Obrázek 5b Chtěli by lidé ekoagroturistiku někdy vyzkoušet (vlastní zdroj)

U této otázky zaujímali lidé velmi kladný postoj. Ti, co se již ekoagroturistiky někdy zúčastnili, odpověděli z 86%, že by se rádi zúčastnili znovu a jen 14% odpovědělo, že nikoliv. Lidé, co doposud neměli s ekoagroturistikou žádnou zkušenost nejčastěji odpovídali, že by to možná jednou zkusili a 32% lidí odpovědělo, že je tento druh cestovního ruchu vůbec neoslovuje.

Otázka: *Co Vás na ekoagroturistice láká nejvíce?*

Proč Vás ekoagroturistika neláká?

Zde se názory lidí také rozdělují na dvě skupiny. První skupinu lidí by tato forma cestovního ruchu lákala nebo by takovou dovolenou možná jednou vyzkoušeli, a proto jsem se ptala, která činnost by je na farmě lákala nejvíce. Druhá skupina zastává stanovisko, že není tato forma cestovního ruchu příliš atraktivní, nebo mají dotazovaní bydliště na venkově a chovají svůj dobytek a pěstují své plodiny.

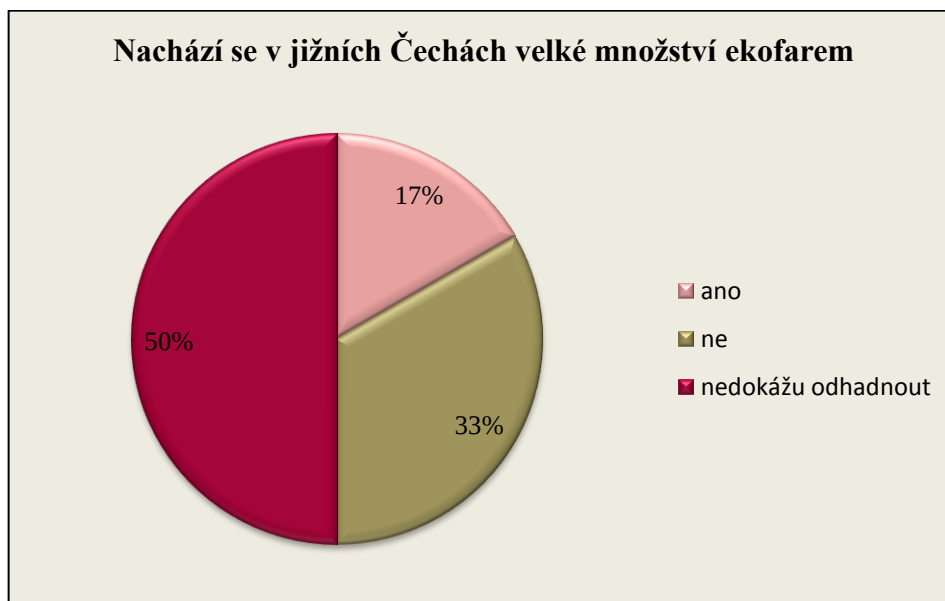

Obrázek 6 *Co lidi nejvíce láká na ekoagroturistice (vlastní zdroj)*

33% dotazovaných odpovědělo, že by je na farmě nejvíce lákaly vyjížďky na koních a péče o ně. Druhou nejčastější odpovědí bylo, že by se lidé chtěli obecně seznámit s chodem takové farmy.

Otázka: *Myslíte si, vzhledem k přírodním podmínkám v ČR, že je v jižních Čechách velké množství ekofarek se zaměřením na provoz ekoagrotistiky?*

Vzhledem k dobrým přírodním podmínkám v České republice se mi zdá, že ekoagrotistika není ještě dostatečně rozšířenou formou cestovního ruchu, a proto mě zajímalo, jaký postoj k tomu zaujímají dotázaní.

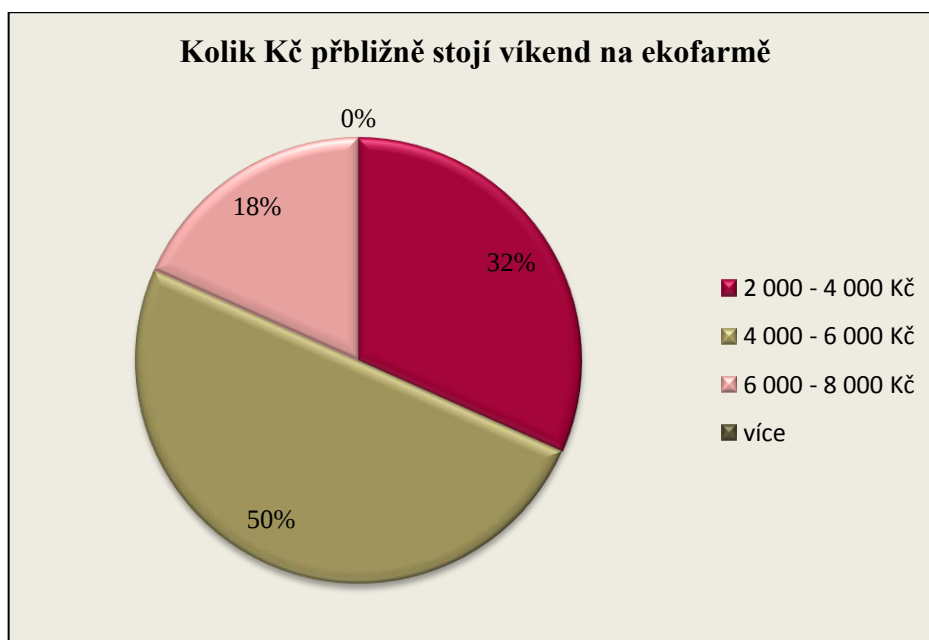

Obrázek 7 *Nachází se v jižních Čechách velké množství ekofarek (vlastní zdroj)*

Nejčastěji se lidé neodvážili situaci ekofarek v Jižních Čechách odhadnout. Zbýlých 33% zastávalo názor, že se zde nenachází příliš mnoho ekofarek a 17% lidí uvedlo, že jsou zde k provozu ekofarek příznivé podmínky, z čehož usuzují, že se zde nachází dostatek ekofarek.

Otázka: *Kolik si myslíte, že stojí víkendový pobyt na ekofarmě?*

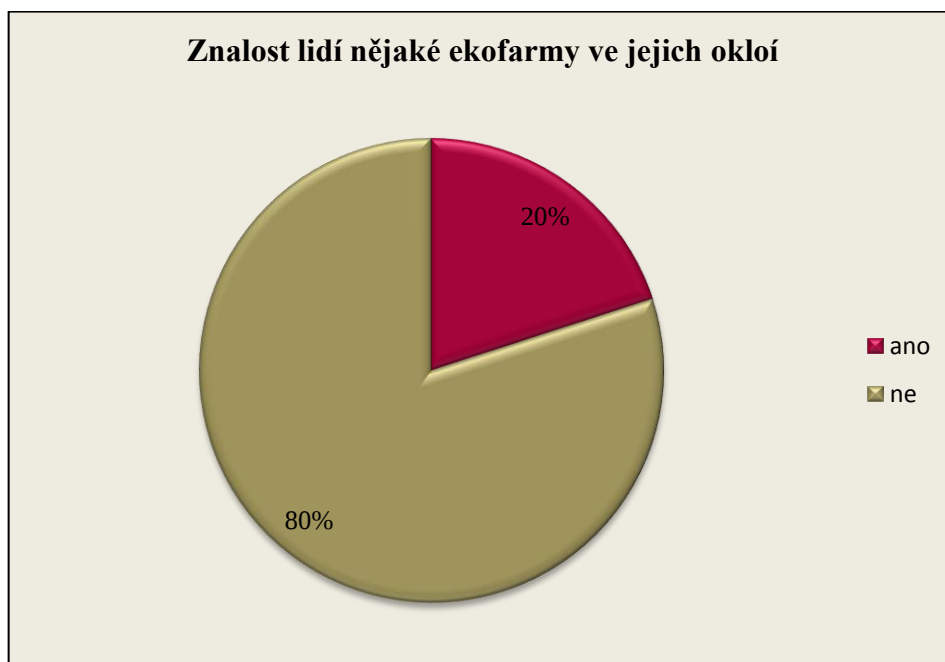
Výsledky této otázky mě zajímaly z toho důvodu, jestli lidé nemají představu, že je takový druh dovolené příliš drahý, a proto se jí neúčastní.

Obrázek 8 *Kolik Kč přibližně stojí víkendový pobyt na ekofarmě (vlastní zdroj)*

Graf v tomto případě znázornil, že celá polovina dotazovaných uvedla částku 4 000 – 6 000 Kč, což je průměrná cena, kterou jsem za víkendový pobyt na ekofarmě našla na internetových stránkách. Bohužel je to velmi různorodé podnikání, takže se cena nedá s jistotou určit. Liší se především podle typu ubytování a způsobu stravování. Jen 18% dotazovaných si myslí, že se cena pobytu pohybuje mezi 6 000 – 8 000 Kč, vyšší cenu už nikdo neodhadoval.

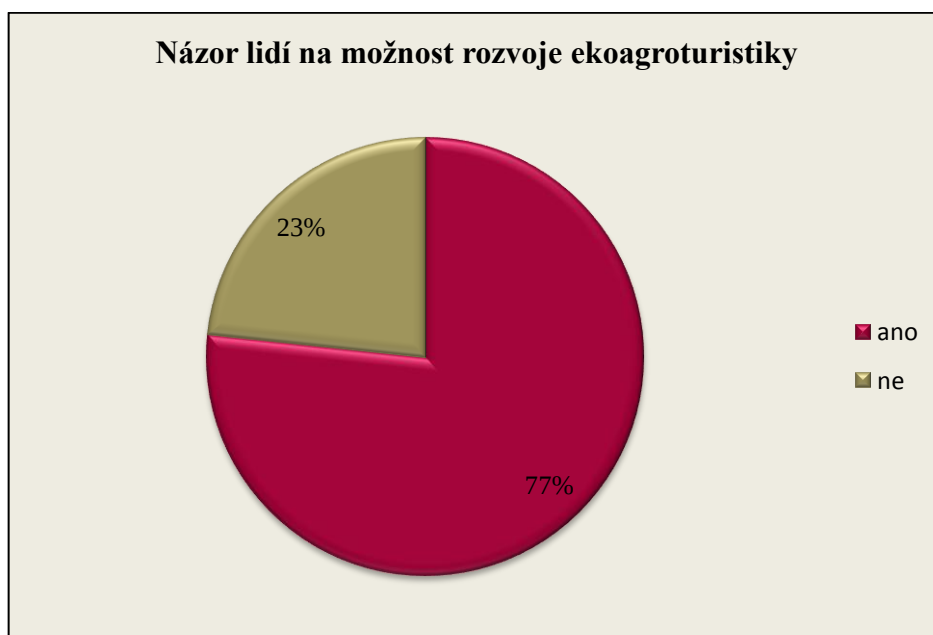
Otázka: *Znáte nějakou farmu zaměřenou na ekoagroturistiku ve Vašem okolí?*

Obrázek 9 Znalost lidí nějaké ekofarmy v jejich okolí (vlastní zdroj)

80% dotazovaných nezná žádnou ekofarmu ve svém okolí a zbylých 20% nějakou ekofarmu zná. Tento výsledek mě příliš nepřekvapil, protože na základě uvedení seznamu ekologických zemědělců v jižních Čechách, jsem zjistila, že se v okolí Vodňan nachází pouze dvě ekofarmy.

Otázka: *Myslíte si, že ekoagroturistika má v České republice šanci na rozvoj? A z čeho tak soudíte?*

Obrázek 10 Názor lidí na možnost rozvoje ekoagroturistiky (vlastní zdroj)

Tato otázka měla velmi pozitivní výsledek, protože na ni kladně odpověděli i lidé, kteří nemají o ekoagroturistiku zájem. Dotazovaní nejčastěji uváděli, že se může ekoagroturistika dále rozvíjet, protože se lidé navracejí k přírodě, tradicím a zdravému životnímu stylu, v ČR jsou vhodné přírodní podmínky, chtějí podporovat české zemědělství a české výrobky. Dále uváděli, že lidé hledají levnější, nové alternativy trávení dovolené, zvyšuje se zájem o biopotraviny. Lidé hledají klidnější dovolené, aby mohli lépe odbourat stres. Také se některé odpovědi týkaly světového trendu, kterého jsme součástí. V tomto případě jde o pozitivní vliv, který oslovuje mnoho lidí.

10 Shrnutí praktické části

Hlavním tématem praktické části práce bylo, jaké postavení zaujímá venkovský cestovní ruch v České republice a jakou šanci na rozvoj má ekoagroturistika ve vybrané oblasti jižních Čech.

Praktická část se skládala ze čtyř oblastí, které jednotlivě zastupovaly stát, ekologické zemědělce, ekofarmy a veřejnost. Tím jsem chtěla vytvořit jednotlivé pohledy různých subjektů na danou problematiku.

První oblast byla zaměřena na stát a jeho postoj vůči ekonomicky slabším regionům. Tyto regiony se skládají především z venkovských oblastí, kde lidé trpí nezaměstnaností a nedostatkem kapitálu na rozvoj nějakých aktivit, které by zlepšily jejich životní úroveň a vyzdvihly by zdroje, které by se daly zužitkovat. K tomuto hodnocení jsem použila Koncepti státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007 – 2013.

Na koncepci státní politiky jsme viděli, že myšlenka podpory rozvoje venkova se dostala v tomto období na přední místo. Obecně se koncepce zabývá podporou nejméně rozvinutých členských zemí, regionální konkurenceschopností a zaměstnaností a chce dosáhnout vyváženého rozvoje území Unie. Blíže vnímá podporu venkova program rozvoje venkova, který vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova České republiky. Program má za cíl zlepšit konkurenceschopnost zemědělství a lesnictví, životní prostředí a krajinu, zvýšit kvalitu života ve venkovských oblastech a diverzifikovat hospodářství venkova.

Druhá oblast vymezovala současný stav podnikatelských subjektů zabývajících se ekologickým zemědělstvím v České republice. Pro tento výzkum jsem zvolila SWOT analýzu, která přehledně znázornila přednosti a nedostatky tohoto odvětví, nebo také příležitosti a možné hrozby. Tímto způsobem se dalo zjistit, co vyzdvihnout a přenést do popředí a čemu se vyvarovat nebo zlepšovat.

SWOT analýza vykazala, že takovými silnými stránkami ekologického zemědělství je angažovanost a velká zodpovědnost zástupců organizací ekologického zemědělství, dobré technické zázemí, fungující kontroly, které dbají na dodržování daných principů a postupů, dobré přírodní podmínky zajišťující rozvoj podnikání a tradice a dobré zkušenosti českého národa v zemědělství. Slabé stránky, které je nutno odstranit jsou

malá koordinace a spolupráce důležitých aktérů, nedostatečná propagace produktů ekologického zemědělství, nízký stupeň výzkumu a vzdělávání, špatná organizace trhu, nedostatečná úcta k životnímu prostředí. Příležitostí se stává aplikace zahraničních zkušeností, regionální speciality, rostoucí zájem lidí o kvalitní výrobky.

Ve třetí oblasti jsem vytvořila přehled fungujících ekofarem na území jižních Čech. Zde jsem pracovala s konkrétními údaji nalezenými na stránkách Hnutí DUHA. Touto formou jsem chtěla zjistit četnost farem a jejich zaměření vzhledem k ekoagroturistice.

V České republice existuje zhruba sto ekofarem provozujících zároveň agroturistiku. Vyplývá to z evidence Svazu ekologických zemědělců PRO – BIO. Z uvedeného počtu je 60 ekofarek členy svazu, 40 podniků stojí mimo toto uskupení sdružující tuzemské biozemědělce. Nejpočetnější nabídka ekoagroturistiky je podle evidence Svazu v Moravskoslezském kraji (14 farem), Jihočeském kraji (13), Olomouckém (12) a Královéhradeckém kraji (11).

Výčet, který jsem vytvořila, obsahuje celkem 33 ekofarek působících v jižních Čechách, z toho pouze deset z nich poskytuje ubytování, zbytek nabízí jen prohlídku farmy. Pouze 2 působí přímo v oblasti Vodňanska. Nejvíce ekofarek se zabývá chovem dobytka.

Čtvrtá oblast měla zastupovat názor veřejnosti na ekoagroturistiku. Jako metodu sbírání dat jsem zvolila dotazníkové šetření. Dotazník obsahuje deset otázek, které jsou zaměřeny na to, kde lidé tráví nejčastěji dovolenou, co si představují pod pojmem ekoagroturistika, zda se někdy takové formy cestovního ruchu účastnili, zda by se někdy takové formy cestovního ruchu chtěli účastnit, co by je na ekoagroturistice nejvíce lákalo a zda si myslí, že by se ekoagroturistika mohla v dané oblasti dále rozvíjet. Šetření jsem prováděla pouze přímou formou dotazování, jelikož jsem potřebovala oslovit pouze obyvatele žijící v okolí Vodňan. Získala jsem celkem 120 vyplněných dotazníků, ze kterých jsem vyhodnotila a graficky znázornila dosažené výsledky.

Na začátku dotazníku jsem otázkou „Kde nejčastěji trávíte dovolenou?“ chtěla zjistit, kolik procent dotazovaných tráví dovolenou v České republice, což by znamenalo, že by mohli být nebo se stát potenciálními účastníky ekoagroturistiky.

V grafu vyplynulo, že větší procento lidí tráví dovolenou častěji v Čechách než v zahraničí, což představuje pozitivní skutečnost pro můj výzkum.

Touto otázkou „Jakou formu cestovního ruchu upřednostňujete při výběru své dovolené?“ jsem chtěla odhalit, zda se lidé při své dovolené věnují nějaké činnosti, nebo se zcela oddávají relaxaci, a to z důvodu, že pobyt na ekofarmě nabízí lidem rozmanitou škálu činností a zábavy, kterými tam lze trávit volný čas.

Zde nám graf ukázal, že lidé dávají nejvíce přednost rekreační formě cestovního ruchu. 12% lidí, převážně mužů, pak tráví dovolenou sportovně a 11% lidí, především žen, tráví dovolenou na kulturně-poznávacích zájezdech.

Dále jsem zjišťovala, zda lidé vědí, co znamená pojem ekoagroturistika. Jako odpovědi pro tuto otázku jsem uvedla definice tří různých forem cestovního ruchu a odpověď „nevím, nikdy jsem tento pojem neslyšel/a“. Zajímalo mě, co si lidé, kteří se nesetkávají běžně s takovými pojmy, představí pod tímto názvem. Účelně jsem uvedla definici ekoturistiky, která je některými rysy podobná ekoagroturistice, definici incentivního cestovního ruchu, který je zcela odlišný a definici ekoagroturistiky.

Někteří lidé nejprve váhali mezi definicí ekoturistiky a ekoagroturistiky, ale pojem alternativní zemědělství je vždy přivedl ke správné odpovědi. Až 77% lidí má jisté povědomí o ekoagroturistice. Lidé, kteří si nebyli opravdu jistí, zvolili raději odpověď „nevím, což činilo 23% dotazovaných.

Tázala jsem se lidí, zda strávili někdy dovolenou na ekofarmě a 88% dotazovaných nikdy nepobývali na farmě zaměřené na ekoagroturistiku. Pouze 12% dotazovaných uvedlo, že mají s ekoagroturistikou zkušenost.

Nyní se dotazovaní rozdělili svými odpověďmi z předchozí otázky na dvě skupiny, a to na ty, kteří již na farmě pobývali a ty, kteří nikdy takový druh dovolené nevyzkoušeli. Proto jsem zde uvedla dvě otázky, které zjišťují, zda by takovou dovolenou podstoupili opětovně, nebo zda by takovou dovolenou vůbec někdy chtěli absolvovat.

U této otázky zaujímali lidé velmi kladný postoj. Ti, co se již ekoagroturistiky někdy zúčastnili, odpověděli z 86%, že by se rádi zúčastnili znovu a jen 14% odpovědělo, že nikoliv. Lidé, co doposud neměli s ekoagroturistikou žádnou zkušenost nejčastěji

odpovídali, že by to možná jednou zkusili a 32% lidí odpovědělo, že je tento druh cestovního ruchu vůbec neoslovuje.

U další otázky přetrvávají dva různé názory lidí, a proto jsem se ptala, která činnost by je na farmě lákala nejvíce a druhé skupiny, kterou tato forma cestovního ruchu neoslovuje, jsem se ptala, co je odrazuje od takové dovolené. 33% dotazovaných odpovědělo, že by je na farmě nejvíce lákaly vyjížďky na koních a péče o ně. Druhou nejčastější odpovědí bylo, že by se lidé chtěli obecně seznámit s chodem takové farmy. Druhá skupina uváděla, že není tato forma cestovního ruchu příliš atraktivní, nebo mají dotazovaní bydliště na venkově a chovají svůj dobytek a pěstují své plodiny.

Poslední otázka „Myslíte si, že má ekoagroturistika šanci na rozvoj?“ měla velmi pozitivní výsledek, protože na ni kladně odpověděli i lidé, kteří nemají o ekoagroturistiku zájem. Dotazovaní nejčastěji uváděli, že se může ekoagroturistika dále rozvíjet, protože se lidé navracejí k přírodě, tradicím a zdravému životnímu stylu, v ČR jsou vhodné přírodní podmínky, chtějí podporovat české zemědělství a české výrobky. Dále uváděli, že lidé hledají levnější, nové alternativy trávení dovolené, zvyšuje se zájem o biopotraviny. Lidé hledají klidnější dovolené, aby mohli lépe odbourat stres. Také se některé odpovědi týkaly světového trendu, kterého jsme součástí. V tomto případě jde o pozitivní vliv, který oslovuje mnoho lidí.

Z tohoto výzkumu mohu s radostí učinit pozitivní závěr. Přestože ekoagroturistika v České republice není ještě dostatečně rozvinuta a povědomí veřejnosti o této formě cestovního ruchu je zatím malé, mohu říci, že se tato forma rozšiřuje a roste o ní u lidí zájem.

Kladné stanovisko k této problematice zaujímá stát na základě rozhodnutí Evropské Unie snížit diverzifikaci regionů a zvýšit životní úroveň lidí na venkově. Stát pomáhá především poskytnutím finančních dotací a podílí se na tvorbě marketinku a dostatečné legislativy.

Snaha podnikatelů v této oblasti je opravdu velká, protože mnoho lidí v České republice vlastní pozemky a statky, které nevěděli jak spravovat, aby to bylo užitečné pro ně i pro společnost, ale nyní mají formou venkovské turistiky možnost. Ještě jsou zde

nedostatky ve vědomostech o financování, provozu apod., ale opět se budou rozšiřovat školení a návody např. na internetu, jak postupovat a tímto lze dosáhnout úspěchu.

V neposlední řadě názor veřejnosti mě mile překvapil. Lidé zaujímali velmi pozitivní přístup, jak k vyplňování dotazníků, tak k jeho obsahu. Společnost se opravdu mění, lidé mají stále více potřeb a chtějí nové zážitky, nic nezamítají, naopak jsou zvědaví a ekoagroturistika jim může nabídnout mnoho zajímavých možností.

Závěr

Cestovní ruch se rozvíjí velmi rychle a přináší s sebou mnoho nových a netradičních forem, které vznikají na základě změn ve společnosti. V současné době se lidé více soustředí na svou osobu, duševní vyrovnanost, prodlužování života a účinek spatřují ve zdravém životním stylu a odbourání chemických přípravků. Velmi diskutovaný je také trvale udržitelný rozvoj, zachování přírodních zdrojů, šetrný přístup k přírodě, což není opomenuto ani v cestovním ruchu. Proto vznikají nové formy turismu nazvané šetrné formy cestovního ruchu.

Existuje mnoho druhů šetrné turistiky, které lze provozovat na území České republiky. Jednou z nich je ekoagroturistika spadající do venkovského cestovního ruchu. Během této práce jsme zjistili, že venkovská turistika má velmi úzký vztah s trvale udržitelným rozvojem, podporuje podnikatele, kteří svým provozem chrání přírodu. To pro ně znamená motivaci a zároveň to vyvolává pozitivní vztah k přírodě u celé společnosti. Obrovským přínosem je chov hospodářských zvířat v přirozeném prostředí a pěstování rostlin bez chemických přípravků. Z těchto činností vznikají mnohem chutnější potraviny, které nezatěžují lidské tělo a mají vliv na dobrý fyzický stav. Ekoagroturistika nabízí také mnoho doprovodných činností, kterými se lze na farmě zabavit např. jízda na koni, příprava domácích tradičních pokrmů nebo účast na místních kulturních akcích. Zde je patrné, že venkovská turistika má mnoho kladných vlivů jak na společnost, tak na jedince.

Rozvoj ekoagroturistiky v České republice sice ještě není na takové úrovni jako v jiných Evropských státech, ale vzhledem k přírodním podmínkám na našem území a dlouholeté tradici v zemědělství, má dobré předpoklady na úspěch. Neměli bychom opomíjet ani lidovou architekturu a národní zvyklosti. Jak jsme v práci zjistili, podpora rozvoje je zastoupena i ze strany státu v podobě dotací, tvorbě marketinku a spolupráce se soukromým sektorem. Veškeré klady sice snižuje malé povědomí lidí o těchto nových formách cestovního ruchu a prozatímni nedůvěra v ekologické značky jako je bio, ale přesto jsou lidé příznivě nakloněni novinkám a trendům. Doba s sebou přináší časovou tíseň a vyžaduje stále vyšší nasazení v zaměstnání, proto lidé více hledí na využití svého volného času a odklánějí se od masového turismu. Navracejí se k přírodě a individualismu. Důkazem toho je i výsledek dotazníkového šetření, který zcela podporuje jednu z nových forem cestovního ruchu a tou je ekoagroturistika.

Seznam použité literatury

Tištěné publikace

1. FORET, Miroslav – FORETOVÁ, Věra. Jak rozvíjet místní cestovní ruch. Praha: Grada Publishing, spol. s. r. o., 2001. ISBN 80-247-0207
2. Living with Risk (Globalreview.pdf), Dokument OSN, International Strategy for Disaster Reduction, Geneva, 2002.
3. MALÁ, Vlasta a kol. *Základy cestovního ruchu*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2002. ISBN 80-245-0439-1, s. 16-20.
4. MIKULA, P. Agroturistika v nápadech, Praha: Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR, 1995
5. MOUREK, D. *Cestovní ruch a životní prostředí*. In Kolářová, H., Hák, T., Moldon, B. K udržitelnému rozvoji České republiky: vytváření podmínek. Praha: Univerzita Karlova, 2002. 263 s. ISBN 802388378X
6. NĚMČANSKÝ, M. Agroturistika. Slezská univerzita Opava, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 1996. ISBN 80-85879-36-0
7. PÁSKOVÁ, M. a ZELENKA, J. Výkladový slovník cestovního ruchu. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002
8. POUROVÁ, M. Agroturistika. Praha: ČZU, 2002, ISBN 80-213-0962-2
9. Průcha, P., Schelle, K. 1995. Základy místní správy. Brno: Iuridica Brunensia.
10. STŘÍBRNÁ, M. Venkovská turistika a agroturistika. Praha: Profi Press, s. r. o., 2005. ISBN 80-86726-14-2
11. ŠIMKOVÁ, E.: Možnosti rozvoje a perspektiva venkovské turistiky v ČR. Disertační práce. Praha: ČZU: 2002
12. WOKOUN, R., MATES, P.: Management regionální politiky a reforma veřejné správy. 1. vyd. Praha: Linde, 2006. 351 s. ISBN 80-7201-608-3.
13. Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.
14. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

Elektronické zdroje

1. *Další formy venkovského cestovního ruchu* [online]. 2008 [cit. 2011-03-23].
Www.fzp.ujep.cz.
Dostupné z WWW: <http://fzp.ujep.cz/projekty/qh82126/V005/A808_studieMZE.pdf>.
2. *Swot analýza ekologického zemědělství* [online]. 2004 [cit. 2011-05-13].
Www.Agronavigator.cz.
Dostupné z WWW: <<http://www.agronavigator.cz/ekozem/attachments/AP.pdf>>.
3. *Adresář ekologického zemědělství* [online]. 2010 [cit. 2011-05-02]. Www.bio-life.cz.
Dostupné z WWW: <http://www.bio-life.cz/adresar_eko_zemedelcu.pdf>.
4. *Průmysl cestovního ruchu* [online]. 2008 [cit. 2011-03-29]. Www.garep.cz. Dostupné z
WWW: <<http://www.garep.cz/publikace/prumysl-cestovniho-ruchu.pdf>>.
5. *Venkovský cestovní ruch* [online]. 2007 [cit. 2011-05-06]. Www.mmr.cz. Dostupné z WWW:
<<http://www.mmr.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=68c498e0-3dbb-4f2d-9c8b-c336435253b7>>.
6. *Organizace působící ve venkovském cestovním ruchu* [online]. 2006 [cit. 2011-05-12].
Www.mmr.cz.
Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b87709f6-c7ac-49d5-83e6-55a712ec14e6>>.
7. *Ekonomické přínosy venkovského cestovního ruchu* [online]. 2007 [cit. 2011-05-12].
Www.mmr.cz.
Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=68c498e0-3dbb-4f2d-9c8b-c336435253b7>>.
8. *Venkovský turismus – trvale udržitelný rozvoj* [online]. 2008 [cit. 2011-03-23].
Www.kbbarko.cz. Dostupné z WWW: <http://custom.kbbarko.cz/e+m/01_2008/03_simkova.pdf>.
9. *Venkovská turistika – podpory z veřejných financí* [online]. 2008 [cit. 2011-05-18].
Www.mmr.cz.
Dostupné z WWW: <http://www.mmr.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=1c6347a4-ad8b-466b-932c-5b53469f0add>>.

Seznam obrázků

Obrázek 1: Kde lidé tráví nejčastěji dovolenou

Obrázek 2: Jakou formu cestovního ruchu lidé upřednostňují

Obrázek 3: Co si lidé představují pod pojmem ekoagroturistika

Obrázek 4: Zúčastnili se vybraní lidé někdy ekoagroturistiky

Obrázek 5a: Účastnili by se vybraní lidé ekoagroturistiky opakovaně

Obrázek 5b: Chtěli by lidé ekoagroturistiku někdy vyzkoušet

Obrázek 6: Co lidi nejvíce láká na ekoagroturistice

Obrázek 7: Nachází se v jižních Čechách velké množství ekofarem

Obrázek 8: Kolik Kč přibližně stojí víkendový pobyt na ekofarmě

Obrázek 9: Znalost lidí nějaké ekofarmy v jejich okolí

Obrázek 10: Názor lidí na možnost rozvoje ekoagroturistiky

Příloha

Dotazník

Dobrý den,

jmenuji se Eliška Trochová a studuji obor cestovní ruch na Vysoké škole polytechnické v Jihlavě. Na závěr studia zpracovávám bakalářskou práci na téma „Netradiční formy cestovního ruchu – budoucnost ekoagrotistiky ve vybrané oblasti jižních Čech“. Součástí mé práce je výzkum formou dotazníkového šetření s cílem zjistit zájem lidí ve vybrané oblasti (Vodňansko) o tuto formu cestovního ruchu. Dotazník je anonymní. Zjištěné skutečnosti budou použity pouze pro zpracování výzkumu v mé bakalářské práci.

Nyní Vás prosím o vyplnění dotazníku a předem děkuji za čas a ochotu, které tomu věnujete.

Odpovědi prosím zakroužkujte.

1. Kde nejčastěji trávíte dovolenou?
  - a) v zahraničí
  - b) v České republice

2. Jakou formu cestovního ruchu upřednostňujete při výběru své dovolené?
  - a) rekreační (pobyty u moře, nebo pobyty na chatách a chalupách)
  - b) kulturně-poznávací (poznávání historických památek, kultury a tradic vlastního i jiných národů)
  - c) zdravotní (lázeňsko-léčebný)
  - d) sportovní
  - e) poznávání přírody (např. ekoturistika)
  - f) dobrodružný (adrenalinové sporty)
  - g) netradiční (ekoagroturistika, geocatching, golfová turistika, temný turismus...)

3. Co si představíte pod pojmem ekoagroturistika?
- a) jedná se o cestování do míst, která jsou relativně nenarušená, jako jsou rezervace, národní parky, ale i místa hůře přístupná a nedotčená rukou člověka, jako jsou korálové útesy, pouště atd.; turisté si zde mohou vychutnávat nenarušené krásy přírody
  - b) turistika, která nabízí svým účastníkům jedinečné zážitky s cílem motivovat pracovníky k vyšším pracovním výkonům, posílení sociálních vazeb mezi pracovníky, polidšťování vztahů a výchově zaměstnanců; je to forma, která může strategicky ovlivnit vztahy organizace se zaměstnanci a klienty a firmy ji často poskytují jako odměnu
  - c) účastníci této turistiky pobývají na rodinných farmách zabývajících se alternativním zemědělstvím, což znamená, že se maximálně snaží využívat přírodních postupů a nepoužívají se zde průmyslová hnojiva a syntetické pesticidy; mezi aktivity návštěvníků patří zejména konzumace alternativně pěstovaných a upravovaných potravin ze zdrojů farmy a práce na farmě
  - d) nevím, nikdy jsem tento pojem neslyšel/a
4. Zúčastnil/a jste se někdy takové formy cestovního ruchu jako je ekoagroturistika?
- a) ano
  - b) ne
5. Pro odpověď ano z předchozí otázky: Zúčastnil/a byste se znovu takové formy cr?
- a) ano
  - b) už ne
  - c) možná

Pro odpověď ne z předchozí otázky: Chtěl/a byste se někdy takové formy cr zúčastnit?

- a) ano, zajímalo by mě, jak to na takové farmě funguje
- b) ne, nic mi tento druh turistiky neříká
- c) možná bych to jednou zkusil/a

6. Pro odpověď ano/možná z předchozí otázky: Co Vás na ekoagroturistice nejvíce láká?

- a) obecně se seznámit s chodem farmy
- b) chov hospodářských zvířat (stříhání ovcí, dojení krav)
- c) výroba tradičních domácích výrobků (chléb, máslo, sýr)
- d) vyjížďky na koních a péče o ně
- e) účast na lidových kulturních a společenských akcích (jarmarky, vinobraní, tradiční tržnice)
- f) ukázky lidových řemesel
- g) seznámení se s pěstováním plodin

Pro odpověď ne z předchozí otázky: Proč Vás ekoagroturistika neláká?

---

7. Myslíte si, vzhledem k přírodním podmínkám v ČR, že je v jižních Čechách velké množství ekofareu se zaměřením na provoz ekoagroturistiky?

- a) myslím si, že ano
- b) myslím si, že ne
- c) nedokážu odhadnout

8. Kolik si myslíte, že stojí víkendový pobyt na ekofarmě?

- a) 2 000 – 4 000 Kč
- b) 4 000 – 6 000 Kč
- c) 6 000 – 8 000 Kč
- d) více

9. Znáte nějakou farmu zaměřenou na ekoagroturistiku ve vašem okolí?

a) ano

b) ne

10. Myslíte si, že ekoagroturistika v České republice má šanci na rozvoj?

A z čeho tak soudíte?

a) ano

b) ne

Pohlaví: Muž   Žena

Věk: do 18 let   19 – 35 let   36 – 45 let   46 – 60 let   60 a více let

Velmi Vám děkuji za vyplnění dotazníku.